

**FINANCIEEL VERSLAG 2014
HOGESCHOOL ROTTERDAM**

Bestaande uit:

Verslag College van Bestuur
Verslag Raad van Toezicht
De jaarrekening 2014
Overige gegevens

<i>Titel</i>	Financieel Verslag 2014
<i>Eventueel: Subtitel</i>	n.v.t.
<i>Dienst (en)</i>	Administratie, Informatievoorziening en Control
<i>Goedgekeurd op</i>	2 juni 2015 door Raad van Toezicht
<i>Registratienummer (DocBase)</i>	
<i>Docbasenummer</i>	00989854

INHOUDSOPGAVE

1.	Verslag College van Bestuur	2
1.1	Algemene informatie	2
1.2	Toelichting op het resultaat	11
1.3	Treasury	14
1.4	Verslaggeving Helderheid	14
1.5	Vooruitblik	16
1.6	Continuïteitsparagraaf	18
1.7	Overzicht declaraties bestuursleden	23
2.	Verslag van de Raad van Toezicht	24
3.	De Jaarrekening 2014	31
3.1	Balans per 31 december 2014	31
3.2	Staat van baten en lasten 2014	32
3.3	Kasstroomoverzicht 2014	33
3.4	Presentatie van het financieel verslag	34
3.5	Inrichting en grondslagen	35
3.6	Toelichting op de balans 2014	42
3.7	Niet in de balans opgenomen verplichtingen	49
3.8	Toelichting op de staat van baten en lasten	50
3.9	Toelichting algemeen	58
3.10	Toelichting accountantskosten	58
4.	Overige gegevens	59
4.1	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	59
4.2	Bevestiging College van Bestuur	69
4.3	Resultaatbestemming	69
4.4	Gebeurtenissen na balansdatum	69
5.	Overige	70
5.1	Gegevens over de rechtspersoon	70
	Model E: Verbonden partijen	71
	Model G: Verantwoording subsidies	72

1. Verslag College van Bestuur

Het financieel verslag van Hogeschool Rotterdam (de hogeschool) geeft in financiële termen de ontwikkeling weer van het afgelopen boekjaar en de financiële positie bij de start van het nieuwe jaar. Naast het financieel verslag wordt door de hogeschool een separaat jaarverslag uitgebracht.

De financiële ontwikkelingen en financiële positie kunnen niet los worden gezien van tal van andere ontwikkelingen die hier direct of indirect op van invloed zijn. Ontwikkelingen die zich veelal niet beperken tot het betreffende boekjaar, maar een oorsprong hebben in het verleden en waarvan de gevolgen en consequenties schaduwen werpen naar de toekomst.

In dit verslag worden de belangrijkste ontwikkelingen voor de positie van de hogeschool meer in een historisch perspectief en in een ruimer kader geplaatst om een beter inzicht te verkrijgen in specifieke financiële ontwikkelingen gedurende het verslagjaar. Ten aanzien van de indeling van dit verslag zijn de huidige richtlijnen van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (RJO), de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (RJ 660 en RJ 400) en BW 2 Titel 9 in acht genomen.

1.1 Algemene informatie

Mission statement

Het is de taak van Hogeschool Rotterdam om studenten in een uitstekende uitgangspositie te brengen voor een succesvolle loopbaan. Vooral in een tijd waarin economische groei niet meer vanzelfsprekend is en veel professionele functies en instituties in onrustig vaarwater verkeren. We doen dit door kwalitatief hoogwaardige opleidingen aan te bieden.

Iedere student met een diploma van Hogeschool Rotterdam kan trots zijn en mag zich verzekerd voelen van een gedegen opleiding. Wij willen kwalitatief de beste hogeschool van de Randstad worden. Dat is nodig voor alle studenten die zich bij ons inschrijven en dat is nodig voor de arbeidsmarkt. Nergens anders in Nederland is de kloof tussen het opleidingsniveau van de beroepsbevolking en vraag naar hoogopgeleiden zo groot als in Rotterdam.

De waarde van onze afgestudeerden voor de beroepspraktijk is een toetssteen voor de kwaliteit van onze opleidingen. We leiden op tot vakkundige, onderzoekende en weerbare professionals. Eigenschappen die voor zowel het huidige als toekomstige werkveld van groot belang zijn.

Aanduiding van de kernactiviteiten

Hogeschool Rotterdam kent als kerntaak het opleiden van studenten naar HBO-niveau. De opleidingen van de hogeschool, zoals in het Centraal Register Hoger Onderwijs gevestigd, omvatten de volgende sectoren:

- ▶ Hoger Pedagogisch Onderwijs
- ▶ Hoger Technisch Onderwijs
- ▶ Hoger Gezondheidszorg Onderwijs
- ▶ Hoger Sociaal Agogisch Onderwijs
- ▶ Hoger Economisch Onderwijs
- ▶ Hoger Kunstenonderwijs

De hogeschool verzorgt 90 bekostigde opleidingen: 67 bacheloropleidingen, 10 masteropleidingen en 13 AD programma's. Daarnaast heeft de hogeschool 10 onbekostigde masteropleidingen.

Toegepast onderzoek

De kenniskringen waarin de lectoren het onderzoek uitvoeren zijn gegroepeerd in vijf kenniscentra, te weten: Zorginnovatie, Creating 010, Talentontwikkeling, RDM en Innovatief Ondernemerschap. Binnen deze centra

wordt het onderzoek uitgevoerd met gedetacheerde docenten/onderzoekers uit de opleidingen en door personeel niet in loondienst.

Private activiteiten

De hogeschool onderneemt contractactiviteiten die niet publiek bekostigd worden. Het College van Bestuur draagt ervoor zorg dat deze activiteiten passen binnen de missie van de hogeschool en in het verlengde van de onderwijstaak staan door het expliciet benoemen van de doelstelling van private activiteiten in het Position Paper, het Focus-programma en het Protocol Raad van Toezicht en College van Bestuur, ingegeven door de Branchecode governance hoger beroepsonderwijs.

In navolging van deze branchecode draagt het College van Bestuur tevens zorg voor een transparante toerekening van kosten van marktactiviteiten bij inzet van publieke middelen. Deze splitsing is primair gericht op een juiste scheiding van publieke en private middelen en het monitoren van de commerciële activiteiten die een beduidend hoger risico hebben qua omzet en resultaat dan de publieke activiteiten.

Door het formaliseren van kaders voor private activiteiten is een transparante toerekening van kosten aan de private activiteiten (als gebruik gemaakt wordt van publiek gefinancierde middelen) binnen de hogeschool geborgd. Bij de totstandkoming van deze kaders heeft de door de wetgever gevraagde toerekening van minimaal de kostprijs als belangrijkste uitgangspunt gediend.

Alle private activiteiten zijn integraal onderdeel van Stichting Hogeschool Rotterdam. De contractactiviteiten bestaan uit cursussen in het open aanbod, incompanytrajecten en onbekostigde masteropleidingen.

Uitmo 2012 is door het College van Bestuur, in het kader van het Focus-programma, het principebesluit genomen te stoppen met een deel van de contractactiviteiten. Naast de huidige masteropleidingen zullen alleen die activiteiten die winstgevend zijn en nadrukkelijk een link hebben met, dan wel een significante bijdrage kunnen leveren aan het bacheloronderwijs worden voortgezet.

In 2013 zijn pogingen ondernomen om de contractactiviteiten die onder het label Transfergroep vielen, via een management buy-out en via verkoop aan andere hogescholen over te dragen aan een andere partij. Deze pogingen zijn op niets uitgelopen. Er is toen besloten de desbetreffende private activiteiten onder te brengen bij de instituten waar ze het meest bij aansluiten. Als gevolg hiervan is het Transfergroep Service Center opgeheven. In 2014 is alsnog een substantieel deel van de private activiteiten overgedragen aan een tweetal medewerkers van Hogeschool Rotterdam. Ook zijn medio dit verslagjaar de activiteiten van de B.V. RDM Campus overgedragen aan het Havenbedrijf Rotterdam. De BV zal worden geliquideerd.

Juridische structuur

Hogeschool Rotterdam heeft de rechtsvorm van een stichting. Het bevoegd gezag van deze stichting wordt gevormd door het College van Bestuur dat verantwoording aflegt aan de Raad van Toezicht.

Hogeschool Rotterdam bezit alle aandelen van B.V. RDM Campus. De activiteiten die de BV ontplooit zijn het exploiteren van onroerende zaken op Heijplaat voor bijeenkomsten, vergaderingen en onderwijs en het exploiteren van horecavoorzieningen. Deze activiteiten zijn in 2014 overgedragen aan het Havenbedrijf.

Vanwege het zeer geringe belang van de B.V. wordt deze niet geconsolideerd. De enkelvoudige cijfers van de BV worden gedeponereerd bij de KvK en gepubliceerd op de site van de hogeschool.

Organisatiestructuur

De organisatie van Hogeschool Rotterdam kent een tweelagenstructuur. Onder het college van bestuur, bestaande uit drie leden, ressorteren de instituutdirecteuren en de stafdirecteuren. De organisatie kent onder het college van bestuur 13 instituten, inclusief de Rotterdam Academy en 9 diensten. De 9 diensten zijn per 1 januari 2015 gereorganiseerd naar vier nieuwe diensten.

Financieel Verslag 2014 Hogeschool Rotterdam

In 2012 is een samenwerkingsverband aangegaan met het Scheepvaart en Transport College (STC) onder de naam Rotterdam Mainport University (RMU). Binnen dit samenwerkingsverband wordt een viertal opleidingen uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de hogeschool.

In 2014 werkten er gemiddeld 2.463 fte (gemiddeld 3.485 medewerkers) bij de hogeschool. Hiervan waren 51 fte direct betrokken bij de private activiteiten.

Profileringsfonds

Hogeschool Rotterdam beschikt over een regeling Profileringsfonds. De regeling voor toekenning van financiële ondersteuning wordt door de hogeschool uitgevoerd conform artikel 7.51 WHW. Financiële ondersteuning geldt voor studenten die door bijzondere omstandigheden (naar verwachting) langer studeren dan het aantal maanden gemengde studiefinanciering waar zij recht op hebben. Het betreft studenten die ingeschreven staan voor een opleiding waarvoor nog geen graad is verleend en waarvoor wettelijk collegegeld verschuldigd is.

Belangrijkste elementen van het gevoerde beleid

Algemeen financieel beleid en resultaat

Evenals in andere jaren is ook in 2014 erop gestuurd om binnen de begroting te werken. Het resultaat is uitgekomen op 12,1 miljoen euro positief. Het resultaat van privaat is uitgekomen op 0,8 miljoen euro negatief inclusief het resultaat van de B.V. RDM Campus van 0,1 miljoen euro negatief. Gedurende het jaar zijn, met name door OCW, besluiten genomen die substantiële positieve en negatieve invloed hadden op de exploitatie; hierop zijn steeds maatregelen genomen. Het aantal bekostigde studenten is in 2014 met 475 gestegen ten opzichte van 2013. Mede als gevolg hiervan stijgt de opbrengst uit rijksbijdrage en collegegelden naar circa 266 miljoen euro.

In 2012 is het Focus-programma gelanceerd dat in daaropvolgende jaren verder is uitgewerkt. Hogeschool Rotterdam werkt met dit plan gericht aan de kwaliteit van het onderwijs. Er is aandacht in de zin van het verbeteren van de opleidingen en van middelen voor meer docenten. Dit alles dient te resulteren in een hoger eindniveau, hogere studenttevredenheid, goede aansluiting op de beroepspraktijk, gecombineerd met studiesucces.

In de gewijzigde begroting 2014 is een 8,3 miljoen euro hogere rijksbijdrage opgenomen ten opzichte van de begroting 2014. Deze stijging is het gevolg van een positieve volumecompensatie, gestegen studentaantallen ten opzichte van de raming en enkele posten in de begroting van OCW die aan de instellingen werden toebedeeld. Het College van Bestuur heeft besloten om een deel van deze rijksbijdrage, 4,7 miljoen euro, niet in 2014 toe te kennen maar op te nemen in een bestemmingsreserve. In 2015, 2016 en 2017 worden deze gelden toegekend aan de instituten om zodoende een geleidelijke en betere invulling te geven aan de ontvangen middelen.

Strategisch beleid

Hogeschool Rotterdam is sterk gericht op de grootstedelijke regio om haar heen. Dat houdt in dat het opleidingsaanbod is afgestemd op de brede arbeidsmarkt in deze regio en de hogeschool een opdracht heeft om bij te dragen aan het vergroten van het aantal hoger opgeleiden in de regio. Dat is geen eenvoudige opgave. Rotterdam kent een relatief laag geschoolde populatie en een grote culturele diversiteit. Waar in de andere grote steden steeds meer jongeren onderwijs op een hoger niveau volgen, blijft dit aantal - extra sterk in Rotterdam Zuid én onder jongeren van niet-westerse afkomst - achter. Rotterdam is bovendien weliswaar een jonge stad maar bevindt zich wel in het hart van een vergrijzende regio. De komende jaren zullen er meer beroepskrachten op alle niveaus uitstromen dan dat er jongeren instromen. Bij een stijgende behoefte aan hoger opgeleiden zal dit vooral voor het hbo en wo betekenen dat de druk toeneemt. In 2014 staan daarom een aantal thema's centraal voor Hogeschool Rotterdam. De hogeschool werkt verder aan de

kwaliteit van het onderwijs, positionering van het assortiment, de versterking van het praktijkgerichte onderzoek en organisatieontwikkeling. Alvorens deze thema's toe te lichten, is een schets opgenomen van de instroom in 2014 en activiteiten ter bevordering van studiesucces.

Instroom

De instroom van het aantal studenten is in 2014 gestegen ten opzichte van 2013 met 267 studenten. Het grootste deel van de stijgers is te verklaren door de groei van de Rotterdam Academy (in totaal een groei van de instroom van 168 studenten, mede als gevolg van de overname van 2 AD's van Hogeschool InHolland.). Hogeschool Rotterdam heeft een traditie opgebouwd waarin nieuwe studenten intensief worden gecoacht gedurende de eerste fase van de opleiding. De hogeschool zet in op startgesprekken, een intensieve startperiode, summerschools, studieloopbaancoaching, peercoaching, doelgroepmentoraten en steunpunten. Eind 2014 is een voorstel geaccordeerd over het vervolgprogramma 'Binding op inhoud', dat in 2015 van start gaat.

In het licht van de Focus-agenda is de aanpak 'Studiesucces' in 2014 verder geïntensiveerd:

- ▶ Tot nu toe lag de nadruk van het studiesuccesprogramma op het ondersteunen van studenten (wegwerken kennishiaten, coaching, studieloopbaanbegeleiding). In het programma Binding op inhoud worden bovenstaande activiteiten en vormen van begeleiding voortgezet. Er is een verschuiving ingezet van peercoaching vanuit de mentoraten en steunpunten naar peercoaching bij de instituten waardoor het bureau 'Student aan Zet' meer de plaats is geworden voor verwijzing, advies, kortdurende coaching en mentoring voor studenten met bijzondere vragen.
- ▶ Het inspiratiefonds 'Jij aan Zet' geeft studenten daarnaast de mogelijkheid om plannen in te dienen om 'de sociale en academische binding tussen studenten op de hogeschool te bevorderen'. Jij aan Zet is per 1 januari 2015 overgegaan naar het Randstandstudentenfonds en wordt beheerd vanuit Student aan Zet in samenwerking met de dienst AIC en Randstad.
- ▶ In 2014 is veel aandacht gegaan naar de invoering van de studiekeuzecheck. Deze is volgens de 'wet 'Kwaliteit in verscheidenheid hoger onderwijs' vanaf dit jaar verplicht voor alle aanmelders. In de loop van 2014 zijn er ongeveer 18.000 aanmeldingen binnengekomen. De studiekeuzecheck van Hogeschool Rotterdam bestond uit de startmeter - een digitale vragenlijst over de motivatie van de aanmelder - en een gesprek met een studieloopbaancoach. In dit gesprek werd samen met de student onderzocht of er voldoende match was tussen de student en de opleiding van keuze. Bovendien werden afspraken gemaakt over eventuele extra begeleiding, versnelling, verdieping of zowel versnelling als verdieping. Er zijn bijna 14.000 startmeters gemaakt en bijna 13.000 studiekeuzeadviesgesprekken gevoerd. Ruim 11.000 studenten zijn aan een studie begonnen.

Kwaliteit van het onderwijs

De kern van het in 2012 gestarte Focus-programma is de kwaliteit van de bacheloropleidingen. We gaan ervan uit dat een opleiding van goede kwaliteit is als:

1. de opleiding een goed kwaliteitsoordeel van deskundigen heeft gekregen (bij de accreditatie, in het bijzonder waar het gaat om het bereikte eindniveau);
2. de studenten tevreden zijn (zoals blijkt uit de score in de Nationale Studenten Enquête (NSE));
3. de opleiding een goed niveau van studiesucces weet te realiseren (zoals blijkt uit rendementscijfers),
4. het werkveld en de alumni tevreden zijn over de aansluiting tussen opleiding en werkveld (zoals blijkt uit de HBO-monitor),
5. de docenten/medewerkers tevreden zijn (zoals blijkt uit het medewerkertevredenheidsonderzoek).

We noemen dit de ankerpunten van Hogeschool Rotterdam.

De aangescherpte koers van de hogeschool sluit goed aan op de Prestatieafspraken die in 2012 zijn gemaakt met het ministerie van OCW. Deze afspraken, voor de periode 2013–2016, dragen bij aan het versterken van de kwaliteit. De prestatieafspraken hebben betrekking op studiesucces, onderwijskwaliteit, kwaliteit van docenten en vermindering van de indirecte kosten.

In 2013 heeft Hogeschool Rotterdam de instellingstoets kwaliteitszorg van de NVAO doorlopen met een positief resultaat. De instellingstoets heeft het karakter van een beleidsaudit met als doel om vast te stellen of de hogeschool 'in control' is met betrekking tot het realiseren van onderwijskwaliteit. Dat wordt getoetst door te kijken naar de samenhang in visie, beleid, onderwijsuitvoering en kwaliteitsborging. De positieve audit maakt het mogelijk dat opleidingen bij de accreditatie slechts een beperkte toetsing hoeven te ondergaan die zich concentreert op de inhoud en het niveau van het onderwijs.

Onder het nieuwe accreditatiekader (vanaf 2012), waarbij de opleidingen van Hogeschool Rotterdam met behulp van het beperkte accreditatiekader worden beoordeeld, zijn ondertussen 29 opleidingen positief beoordeeld. De hervisitatie van de opleidingen Verpleegkunde en Maatschappelijk Werk en Dienstverlening hebben tot een positief totaaloordeel geleid. Daarmee heeft de hogeschool geen opleidingen meer die een onvoldoende totaaloordeel hebben.

Extra investeringen in onderwijs

In het najaar van 2014 werd helder dat het reëel is dat het studiefinancieringsstelsel wordt vervangen door het sociaal leenstelsel. Een belangrijk onderdeel van de plannen van het kabinet is dat de opbrengsten daarvan voor een belangrijk deel worden gebruikt voor het versterken van de kwaliteit van het onderwijs. Dat betekent dat de hoger onderwijsinstellingen vanaf 2018 een plus in de rijksbijdrage kunnen verwachten. In 2014 heeft Hogeschool Rotterdam besloten om, in overeenstemming met de wens van OCW, al vanaf 2015 te starten met extra investeringen, te bekostigen uit het (in voorgaande jaren opgebouwde) eigen vermogen van de hogeschool. Met deze extra investering ontstaat er financieel aansluiting op de opbrengsten die we vanaf 2018 verwachten met betrekking tot de omvorming van de studiefinanciering tot het leenstelsel.

Hogeschool Rotterdam investeert in totaal 16,5 miljoen euro extra uit eigen middelen in de hieronder genoemde kwaliteitsthema's. In 2015 wordt 3,5 miljoen euro extra geïnvesteerd. Dit loopt vervolgens op naar 6,0 miljoen euro in 2016 en 7,0 miljoen euro in 2017. Het Focus-programma van de hogeschool is leidend bij de keuzes voor investering. Dit programma beschrijft het doel van de hogeschool om stevig te investeren in de kwaliteit van de bacheloropleidingen. De instituten zijn in september 2014 gevraagd een kwaliteitsplan op te stellen waarin ze beschrijven hoe ze de beschikbare extra middelen de komende jaren willen inzetten om de kwaliteit van het onderwijs te verhogen, dat leidde tot onderstaande schets op hoofdlijnen van de investering.

Financieel Verslag 2014 Hogeschool Rotterdam

Extra investeringen (<i>status 2014</i>)	2015	2016	2017
1. Onderwijskwaliteit - Schaalverkleining (docent-studentratio) door aannemen docenten - Professionalisering van docenten - Onderwijsvernieuwing (studiesucces en nieuwe didactische concepten) - Sterkere verbinding met beroepspraktijk en werkveld	€ 1,8 mln.	€ 3,0 mln.	€ 3,5 mln.
2. Onderwijsgebonden onderzoek Plannen voor het onderwijs (zoals het aannemen van hoofddocenten) waarmee de relatie met de kenniscentra wordt versterkt zodat onderzoeksactiviteiten, -resultaten en – vaardigheden steviger kunnen worden verankerd in de curricula van de opleidingen.	€ 1,4 mln.	€ 2,4 mln.	€ 2,8 mln.
3. Organisatie / omgeving / infrastructuur Plannen op gebied van huisvesting en (ICT) faciliteiten	€ 0,3 mln.	€ 0,6 mln.	€ 0,7 mln.

Assortiment

In 2014 heeft Hogeschool Rotterdam stappen gezet om het onderwijsaanbod nog beter af te stemmen op de regionale arbeidsmarkt en de toekomst daarvan. Naast de bacheloropleidingen, is daarbij aandacht voor de doorontwikkeling van de associate degree-opleidingen binnen het verband van de Rotterdam Academy (RAc) en positionering van het deeltijd- en masteronderwijs van de hogeschool. De RAc is landelijk de grootste aanbieder van Ad's en in 2014 doorgegroeid naar 10 Ad-opleidingen (de drie overige Ad's zijn ondergebracht bij andere instituten) en ruim 1.600 studenten. Daarmee is de prestatieafspraken met de minister van OCW van minimaal 1.500 studenten in 2015 behaald.

In 2014 is een proces van revitalisering van deeltijd en duaal onderwijs in gang gezet. Uitgangspunt hierbij was dat Hogeschool Rotterdam onderwijs wil bieden dat kwalitatief hoogwaardig, maatschappelijk relevant en rendabel is. Op basis van gesprekken met docenten, coördinatoren, managers, directeuren en collegeleden en op basis van landelijke ontwikkelingen is een conceptvisie voor de toekomst van het deeltijdonderwijs van de hogeschool opgesteld. Besluitvorming over deze visie en vervolg van besluitvorming over het assortiment deeltijd volgt in de eerste helft van 2015.

Ook de positionering van de masteropleidingen van Hogeschool Rotterdam is in 2014 uitgewerkt. De ambitie is om binnen drie tot vijf jaar te komen tot een beperkt aanbod van masteropleidingen van topkwaliteit, dat kan concurreren met praktijkgerichte universitaire masters en waarmee de hogeschool de komende decennia vooruit kan.

In 2013 is een convenant gesloten met Hogeschool Inholland. Het convenant beoogt beter samen te werken in de Rotterdamse regio, vanuit de wederzijdse complementariteit. Het bevat afspraken over de overdracht van licenties voor Associate degree- en bacheloropleidingen. Afgesproken is dat Hogeschool Rotterdam de Rotterdamse Ad-programma's van Inholland overneemt en onderbrengt in de Rotterdam Academy. In september 2014 zijn de licenties van de Ad-opleidingen Accountancy en Crossmediale Communicatie van

Inholland overgedragen aan de Rotterdam Academy. De overdracht van de Ad Sociaal Financiële Dienstverlening naar de Rotterdam Academy is voorzien na 2015.

Hogeschool Rotterdam heeft de bacheloropleiding IBMS van Hogeschool Inholland overgenomen en samengevoegd met de eigen IBMS-opleiding. Tevens is afgesproken dat de Pabo Dordrecht wordt overgedragen aan Hogeschool Inholland. Met ingang van september 2014 wordt deze opleiding van Hogeschool Rotterdam afgebouwd en gefaseerd overgedragen aan Hogeschool Inholland.

De hogeschool maakt werk van de omgang met de gedifferentieerde studentenpopulatie. Ook na afloop van de subsidieperiode vanuit Sirius biedt de hogeschool uitdagende leerroutes voor excellente studenten aan. In 2014 heeft een werkgroep van stakeholders een toekomstbestendige visie op honoursonderwijs voor Hogeschool Rotterdam ontwikkeld. Het directeurenoverleg en ollege van Bestuur hebben hiermee ingestemd en werken in 2015 aan de verankering van dit onderwijs en verdere uitbouw daarvan.

Praktijkgericht onderzoek in relatie tot onderwijs

Kenniscentra werken toe naar een aanscherping van hun inhoudelijke agenda, zodat de daaruit voortvloeiende activiteiten meer aansluiten bij de inhoudelijke kern van relevante bacheloropleidingen. Zo kan het onderwijs (inhoud, niveau, innovatie) meer profiteren van de kennis die wordt opgedaan binnen de kenniscentra. In het najaar van 2013 heeft de onafhankelijke Validatiecommissie Kwaliteitszorg Onderzoek (VKO) een audit verricht naar de borging van het onderzoek aan Hogeschool Rotterdam. De uitkomst van de audit was voorwaardelijk positief. De commissie constateerde dat Hogeschool Rotterdam - na een aantal jaren gezocht te hebben naar een goede formule voor de positionering en inbedding van het onderzoek – weliswaar op de goede weg is, maar nog een aantal verbeterlagen moet maken om de kwaliteit van het onderzoek goed te borgen. In 2015 toetst de VKO opnieuw de wijze waarop de hogeschool de onderzoekskwaliteit borgt.

In 2014 is het onderzoeksbeleid verder vormgegeven en gewerkt aan de implementatie van het ontwikkelde beleid. Een 'regieorgaan onderwijs en onderzoek', met daarin een afvaardiging van alle stakeholders in de organisatie, treft de voorbereidingen voor de herbeoordeling door de VKO. De hogeschool heeft een visie aangenomen waarbij onderzoek, onderwijs en het beroepenveld in nauwe relatie tot elkaar staan. De consequenties die voortvloeien uit de visie op praktijkgericht onderzoek worden thematisch en in gezamenlijkheid uitgewerkt om niet alleen voor de korte, maar ook voor de langere termijn een duurzame kwaliteitsimpuls aan het onderwijs te kunnen geven door een goede borging van het onderzoeksbeleid.

Onderdeel van de Prestatieafspraken betrof de ontwikkeling van Centre of Expertise (CoE's). CoE's ontwikkelen hoogwaardig onderwijs en onderzoek rond grote en complexe economische en maatschappelijke vraagstukken. Hogeschool Rotterdam ontvangt vanaf 2013 tot en met 2016 jaarlijks een subsidie van 1 miljoen euro voor de ontwikkeling van het CoE Sustainable Mainport Innovation. In 2013 vond een eerste beoordeling plaats van dit CoE door de Reviewcommissie. Dat leidde tot een positief oordeel. Via de hoger dan begrote *in kind* betrokkenheid van bedrijven in Communities of Practice (CoP's) en studenten-innovatieteams en een hernieuwd meerjarig inhoudelijk en financieel commitment van Havenbedrijf Rotterdam N.V. en Deltalinqs (brancheorganisatie haven- en industriële bedrijven Mainport Rotterdam) is afgelopen jaar een stevige basis gelegd voor een duurzame publiek-private samenwerking tussen onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven binnen het RDM Centre of Expertise.

Het CoE Maatschappelijke Innovatie (EMI) wordt niet gesubsidieerd door de overheid maar is met eigen middelen opgezet. EMI wordt ondersteund door het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) en private sponsoring. In 2014 zijn belangrijke stappen gezet om samen met praktijkpartners, opleidingen en kenniscentra werkprogramma's op te stellen rondom wonen, werken, onderwijs, zorg en welzijn in Rotterdam Zuid. Deze programma's worden samen met praktijkpartners, opleidingen en kenniscentra bedacht en uitgevoerd in CoP's. Verschillende programma's worden medegefinancierd door de partners hierin, zoals Gemeente Rotterdam, Stichting BOOR, het ministerie van OCW en private sponsors.

Hogeschool Rotterdam werkt samen met andere hogescholen in drie Centre of Expertise: Deltatechnologie (Hogeschool Zeeland), Logistiek (Hogeschool van Amsterdam) en Automotive (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en Fontys).

Organisatieontwikkeling

Met de Focus-koers wordt de verantwoordelijkheid voor het onderwijs dieper in de organisatie belegd. Het College van Bestuur ziet daarbij scherp toe op de goede naleving van regels omtrent de onderwijsuitvoering. Meer middelen gaan rechtstreeks naar het onderwijs ten koste van de generieke overhead (dienstverlening vanuit de centrale diensten). Tegelijkertijd is vastgesteld dat de kwaliteit van dienstverlening beter kan. Door beter in te spelen op de ondersteuningsbehoefte van docententeams, processen slimmer te organiseren en door de organisatie te stroomlijnen kan een stevige kwaliteitsslag in dienstverlening gemaakt worden.

In 2014 is door het team van stafdirecteuren gewerkt aan een nieuwe dienstenstructuur die de invulling van de onderlinge verhoudingen tussen College van Bestuur en instituutsdirecteuren, tussen instituutsdirecteuren en onderwijsmanagers en onderwijsmanagers en hun teams beter ondersteunt. Het versterken van de verantwoordelijkheid voor de invulling en uitvoering van het onderwijs vraagt immers dat zij meer ruimte gaan nemen en ervaren. Het programma 'Kwaliteit werkt samen' is in januari 2014 van start gegaan en werkt langs drie lijnen:

- het versterken van de vraaggerichtheid van dienstverlening;
- het vereenvoudigen en stroomlijnen van complexe processen waarbij meerdere eenheden van de hogeschoolorganisatie betrokken zijn;
- het verbeteren van de organisatie van de dienstverlening, gericht op ontkooking, stroomlijning en betere samenwerking.

In 2014 is gewerkt aan planvorming waarop vanuit de CMR en RvT instemming is verkregen over de inrichting van de dienstenstructuur. Er is een implementatieplan opgesteld met alle stakeholders, managers en directeuren zijn benoemd en medewerkers geplaatst. De formele invoeringsdatum voor de aangepaste dienstenstructuur is 1 januari 2015. Vanaf deze datum is er sprake van 4 diensten in plaats van 9 diensten. De uitvoering van het implementatieplan dient afgerond te zijn voor eind december 2016.

Mensen en middelen

Net als in 2013 is het hogeschoolbeleid in 2014 gericht op het meer geld vrijmaken voor onderwijs. Dat betekent dat er minder wordt geïnvesteerd in de ondersteuning. Passend bij de ambitie om het aandeel van de centrale overhead in de hogeschoolbegroting in 2016 te reduceren naar minder dan 22%. Ook in 2014 zijn er relatief veel nieuwe docenten aangenomen. Dit heeft ertoe geleid dat de verhouding tussen onderwijsgevend personeel en ondersteunend personeel is opgelopen tot meer dan 1,55 onderwijs-fte/1 ondersteunings-fte. Terwijl dit in 2011 nog 1,23/1 was. Tevens is er voor ondersteunende functies nog steeds een vacaturestop ingesteld.

Om de kwaliteit van het onderwijs nog verder te versterken is niet alleen ingezet op een betere verhouding tussen de fte onderwijsgevend en ondersteunend personeel, maar zijn de diensten ook gereorganiseerd waarbij de nadruk niet alleen lag op de reductie maar ook op anders werken. Dit heeft geleid tot minder diensten, minder management, aanstelling van nieuwe directeuren en managers en een programma dat inzet op klant nabij werken, nieuwe werkhouding en verbetering van werkprocessen (lean).

In 2014 is een grote stap gezet met het verhogen van het opleidingsniveau van docenten op masterniveau. De stijging van 6 procent is het resultaat van scholing en van gericht aannamebeleid. Eind december 2014 heeft 66,4 procent van de docenten het opleidingsniveau master. Het streefdoel dat eind december 2015 behaald moet zijn is 70 procent.

De nieuwe cao die 1 oktober 2014 is ingegaan leidt tot een stijging van de loonkosten doordat een loonsverhoging van in totaal 3 procent is voorzien. Het financieel effect daarvan zal voornamelijk vanaf 2015 merkbaar zijn. Het accent in de nieuwe cao ligt op duurzame inzetbaarheid, waarbij ook de ouderenregelingen uit de oude cao in het teken van de duurzame inzetbaarheid zijn geplaatst.

In 2014 zijn er met enkele medewerkers vertrekregelingen (vaststellingsovereenkomsten) overeengekomen. Het bekostigen van het 'eigenrisicodragerschap' van de WW en bovenwettelijke WW is in 2014 gestabiliseerd tot ruim 1,8 miljoen euro door verscherping van beheer en begeleiding van ex-medewerkers (gemiddeld 80 personen) met een uitkering. Steeds vaker worden re-integratiemiddelen, w.o. outplacement en herplaatsing, in de eigen organisatie ingezet ter preventie van werkloosheid. In 2014 zijn 81 pensioengesprekken gevoerd waarvan 18 daadwerkelijk hebben geleid tot vervroegde pensioendeelname.

Huisvesting

In 2014 zijn er op basis van de verwachte studentengroei twee nieuwe locaties gehuurd, te weten het Oceaanhuis, de Wijnhaven 103 en World Trade Center (WTC). Voor de nabije toekomst is onderzoek gestart naar noodzakelijke en gewenste aanpassingen op de locatie Kralingse Zoom. De planvorming bedraagt circa 30 miljoen euro.

Risicomanagement

In het kader van het risicobeheersings- en controlesysteem is in 2013 het risicoregister opnieuw beoordeeld en er hebben een aantal aanpassingen plaatsgevonden. Zie hiervoor paragraaf 1.7, onderdeel B2.

1.2 Toelichting op het resultaat

In deze toelichting worden de belangrijkste financiële ontwikkelingen op hoofdlijn toegelicht.

Het financiële resultaat in 2014 is 5,7 miljoen euro positief. Daarnaast valt 6,4 miljoen euro vrij als gevolg van het anders toerekenen van baten (nagekomen bate) in 2014. Het totale financiële resultaat is als gevolg hiervan 12,1 miljoen euro positief.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de verwerking van een nagekomen bate bij de verwerking van middelen uit de rijksbijdrage voor kennisinnovatie, Centres of Expertise en promotie vouchers.

Tot en met 2013 zijn middelen uit de rijksbijdrage, die betrekking hadden op de kennisinnovatie, Centres of Expertise en promotie vouchers in het resultaat genomen op het moment van uitvoeren van de activiteiten (matching van inkomsten en uitvoering activiteiten). Vanaf 2014 wordt de rijksbijdrage (lumpsum), in lijn met actuele uitingen van OCW in 2014 over RJ 660.301 direct als bate genomen. De nog te besteden middelen die per ultimo 2013 op de balans waren opgenomen zijn in het resultaat van 2014 opgenomen.

Bovenstaande leidt tot een additionele bate in de rijksbijdrage ultimo 2014 van 6,4 miljoen euro.

In 2014 steeg de instroom naar 9.545 studenten. Het aantal afstudeerders steeg ook licht, maar de stijging van de instroom was groter.

- ▶ De instroom nam toe van 9.278 in 2013 tot 9.545 in 2014.
- ▶ Het aantal afstudeerders steeg van 4.227 in 2013 tot 4.416 in 2014.
- ▶ Het aantal ingeschreven studenten steeg met 1.523 naar 34.405. In 2013 waren 24.646 studenten bekostigd. In 2014 waren dit 25.121 studenten. De stijging van de studentenpopulatie is vooral het gevolg van de groei van het aantal langstudeerders.

De studentaantallen van 2014 zijn ontleend aan het assurancerapport van de accountant over de stand van 1 oktober 2014.

Het vermogen van de hogeschool is als gevolg van het positieve resultaat verder versterkt. Door de invoering van het leenstelsel verwacht de hogeschool vanaf 2018 een substantieel hogere rijksbijdrage van het ministerie van OCW. Vooruitlopend op deze extra middelen kiest de hogeschool ervoor om 16,5 miljoen euro van het vermogen en het begrote resultaat 2014 in te zetten voor het onderwijs. Dit is een afspraak tussen het ministerie van OCW en het Hoger Onderwijs.

De solvabiliteit is gestegen en blijft met 45% (eigen vermogen gedeeld door balanstotaal) respectievelijk 51% (eigen vermogen inclusief voorzieningen gedeeld door balanstotaal) ruim boven de door OCW vastgestelde grenswaarde van 20% en stijgt licht boven het landelijk gemiddelde van het hbo (43% in 2013). Deze stijging is deels toe te rekenen aan het anders toekennen van baten, zoals bovenstaand beschreven.

1.2.1 Exploitatie

De totale baten stegen met bijna 15,8 miljoen euro ten opzichte van 2013.

- ▶ Ten opzichte van 2013 zijn de normatieve rijksbijdrage 19,2 miljoen euro hoger door een volumecompensatie en meer bekostigde studenten en graden. Daarnaast is er sprake van een herclassificatie (zoals bovenstaand beschreven) van de aanvullende rijksbijdrage naar de normatieve rijksbijdrage. Dit is het gevolg van de nagekomen bate die in 2014 is verwerkt in de jaarrekening. Gelden voor kennisinnovatie, promotie vouchers en het Centre of Expertise werden in 2013 toegerekend aan het verloop van de kosten (matching) en zijn in 2014 als lumpsum in de normatieve rijksbijdrage verantwoord. Het financiële effect op het resultaat is 6,4 miljoen euro.
- ▶ In de overige subsidies van OCW is sprake van een verschuiving van baten van overige subsidies OCW naar de normatieve rijksbijdrage. Dit betreft met name de middelen kennisinnovatie, promotie vouchers, beroepskolom en Centre of Expertise (totaal 10,9 miljoen euro).

Financieel Verslag 2014 Hogeschool Rotterdam

- ▶ De overige rijksbijdragen zijn 0,5 miljoen lager dan de realisatie 2013 als gevolg van lagere studentaantallen voor de desbetreffende activiteiten.
- ▶ De collegegelden zijn 4,1 miljoen euro hoger dan in 2013, door de stijging van de studentenpopulatie (zie bovenstaande opsomming) en de stijging van de wettelijk vastgestelde collegegeldtarieven met 3,9%.
- ▶ De baten werk in opdracht voor derden zijn 0,9 miljoen euro lager dan in 2013.
- ▶ Het totaal aan overige baten is met 1,2 miljoen euro gestegen ten opzichte van 2013.

De totale lasten stijgen met 8,4 miljoen euro ten opzichte van 2013.

Ten opzichte van 2013 zijn de personeelslasten toegenomen met 4,5 miljoen euro tot 200,6 miljoen euro.

Deze stijging kan worden verklaard door:

- ▶ Primaire personeelslasten: een toename met 8,1 miljoen euro ten opzichte van 2013, onder andere door een toename van het gemiddeld personeelsaantal met 90 FTE
- ▶ Overige personeelslasten: met 3,7 miljoen euro afgenomen:
 - ▶ 5,2 miljoen euro minder lasten voor dotaties personele voorzieningen, met name als gevolg van de vrijval voorziening privaat.
 - ▶ 2,1 miljoen euro extra lasten voor personeel niet in loondienst
 - ▶ de overige personele lasten dalen met 0,6 miljoen euro.
- ▶ De afschrijvingslasten zijn ten opzichte van 2013 nagenoeg gelijk gebleven.
- ▶ Ten opzichte van 2013 zijn de lasten voor huisvesting toegenomen met ruim 2,9 miljoen euro. Deze stijging is met name te verklaren door een toename van de huurlasten als gevolg van het huren van extra panden. Dit betreft een bedrag van 2 miljoen euro. Voorts is na een hernieuwde inspectie en berekening van asbestverwijdering de dotatie voorziening asbest vastgesteld op 2,0 miljoen euro. De activiteiten met betrekking tot de brandveiligheid zijn verder uitgevoerd en leidden tot circa 1,2 miljoen euro aan kosten (2013: 2,4 miljoen).
- ▶ De overige lasten zijn 1,2 miljoen euro hoger dan in 2013. Dit is als gevolg van hogere administratie en beheerslasten (extra studentenhuisvesting, diverse aanbestedingen, huur meubilair en de reorganisatie van de diensten).
- ▶ In 2013 heeft de hogeschool alle leningen afgelost. Als gevolg hiervan zijn in 2014 geen rentelasten gemaakt. De verantwoorde rentebaten zijn het gevolg van het aanhouden van liquide middelen.

1.2.2 Balans

Het balanstotaal is met 6,1 miljoen euro toegenomen tot 177,8 miljoen euro.

Activa

- ▶ De post materiële vaste activa is met 5,2 miljoen euro toegenomen tot ruim 119,2 miljoen euro. In 2014 is voor 41,6 miljoen euro geïnvesteerd (incl. gereedmelding van 21,2 miljoen euro), met name in gebouwen. Dit is het gevolg van de grote renovatiewerkzaamheden die in 2014 hebben plaatsgevonden.
- ▶ De vorderingen zijn toegenomen met 1,3 miljoen euro tot 33,7 miljoen euro. De vordering op studenten (inclusief voorziening wegens oninbaarheid) neemt toe van 25,7 naar 28,8 miljoen euro. Dit wordt veroorzaakt door een stijging van het aantal studenten dat gespreid betaalt. Daarnaast daalt het handelsdebiteurensaldo met 0,9 miljoen euro als gevolg van het afstoten van de private activiteiten.
- ▶ De liquide middelen zijn in 2014 ten opzichte van 2013 met 0,4 miljoen euro afgenomen tot 25,0 miljoen euro.

Passiva

- ▶ Het eigen vermogen neemt per saldo toe met het positieve resultaat van 12,1 miljoen euro tot 79,9 miljoen euro.
- ▶ Binnen het eigen vermogen is een bestemmingsreserve van 7,6 miljoen euro gevormd vanuit de baten voor kennisinnovatie, promotie vouchers en Centre of Expertise.
- ▶ De bestemmingsreserve voor private activiteiten is 0,5 miljoen euro negatief. De bestemmingsreserve privaat bestaat uit de cumulatieve resultaten van contract-onderwijsactiviteiten. Een deel van het verlies

wordt veroorzaakt door het om niet overdragen van de activiteiten van de B.V. RDM Campus aan het Havenbedrijf.

- ▶ De voorzieningen nemen af met 1,8 miljoen euro tot 10,9 miljoen euro. De mutatie is met name het gevolg van de vrijval voorziening wachtgelden van 1,3 miljoen euro. De voorziening asbest stijgt met 0,9 miljoen als gevolg van in 2014 uitgevoerde asbestinspecties, waarbij niet eerder geïdentificeerd asbest is aangetroffen. De voorziening privaat betreft een reorganisatievoorziening voor het afstoten van private activiteiten. In 2014 is een nieuwe berekening gemaakt van de verwachte kosten die met deze reorganisatie te maken hebben, mede doordat diverse medewerkers die waren voorzien weer aan het werk zijn. Dit verklaart de daling van 1,1 miljoen euro.
- ▶ De schulden van de hogeschool zijn schulden op korte termijn, met uitzondering van een bedrag van 4,3 miljoen euro vooruit ontvangen huurbonus. De schulden dalen met 4,2 miljoen euro. Dit is mede het gevolg van de vrijval van vooruitontvangen rijkssubsidies. De vooruitontvangen college- en les gelden stijgen met 3,3 miljoen euro door meer collegegeld betalende studenten in 2014. Als gevolg van de stijging van personeelsaantallen stijgen de belastingen en sociale premies met 1,3 miljoen euro. De vooruitontvangen subsidies dalen met 1,1 miljoen euro doordat diverse grote projecten ultimo 2014 zijn afgerond.

1.2.3 Solvabiliteit

Het vermogen van de hogeschool is als gevolg van het positieve resultaat verder versterkt. Door de invoering van het leenstelsel verwacht de hogeschool vanaf 2018 een substantieel hogere rijksbijdrage van het ministerie van OCW. Vooruitlopend op deze extra middelen kiest de hogeschool om 16,5 miljoen euro van het vermogen en het resultaat van 2014 in te zetten voor het onderwijs. De solvabiliteit (op basis van eigen vermogen inclusief voorzieningen gedeeld door balanstotaal) is gestegen en blijft met 51% ruim boven de door OCW vastgestelde grenswaarde van 20% en stijgt licht boven het landelijk gemiddelde van het HBO (43% in 2013). De solvabiliteit blijft hiermee tussen de grenswaarden van OCW, te weten 20% en 60%. Indien voorzieningen buiten beschouwing worden gelaten, is de solvabiliteit 45%. Deze 45% valt ook ruim binnen de signaleringswaarden van OCW.

De current ratio, een belangrijke graadmeter voor de liquiditeit, is ten opzichte van 2013 gestegen naar 0,7 en blijft hiermee tussen de grenswaarden van OCW, te weten 0,5 en 1,5. De stijging van de ratio is onder andere te verklaren door de afname van de kortlopende schulden als gevolg van eerder genoemde herclassificatie.

Analyse van de financieringsstructuur (beleggen en belenen)

Ultimo 2014 heeft de hogeschool geen lang vreemd vermogen.

In 2015 / 2016 zal de hogeschool in verband met het inzetten van het eigen vermogen en de bouwplannen op onder andere de Kralingse Zoom een krediet van circa 40 miljoen euro aantrekken. De tijdelijk overtollige middelen zijn uitgezet op de rekening courant waarover speciale rentevergoedingsafspraken zijn gemaakt.

Ontwikkelingen met betrekking tot de studentenaantallen

De studentaantallen van 2014 zijn opgenomen conform het assurancerapport van de accountant over de stand van 1 oktober 2014.

De instroom is toegenomen van 9.278 in 2013 naar 9.545 in 2014. Het aantal afstudeerders is gestegen van 4.227 in 2013 naar 4.416 in 2014.

Het verloop van het aantal ingeschreven bekostigde studenten per 1 oktober is als volgt:

Financieel Verslag 2014 Hogeschool Rotterdam

Jaar	Bekostigd	Bekostigingsjaren zijn verbruikt	Niet bekostigd	Totaal
2010	23.545	5.387	1.439	30.371
2011	24.410	5.557	1.449	31.416
2012	24.636	6.000	1.361	31.997
2013	24.646	7.173	1.063	32.882
2014	25.121	8.229	1.055	34.405

Bekostigde studenten zijn studenten die binnen het Hoger Onderwijs (HO), voor bacheloropleidingen, Ad's en enkele masteropleidingen, voor maximaal vier jaar bekostigd worden.

De studenten die de vier bekostigingsjaren verbruikt hebben voor de bacheloropleidingen in het HO, worden niet bekostigd. Na het behalen van de graad (met uitzondering van de AD's) wordt nog één bekostigingsjaar ontvangen.

De niet bekostigde studenten bestaan uit een drietal categorieën, zijnde (aantallen 2014):

1. studenten die reeds een bachelor- of mastergraad behaald hebben (241)
2. studenten waarvan hun inschrijving geen eerste inschrijving is (541)
3. studenten die niet voldoen aan de nationaliteitsvereiste en of woonplaatsbeginsel en overige (273).

De studenten van categorie 1 en 3 betalen zelf de lasten (instellingscollegegeld). De studenten in categorie 2 krijgen conform wetgeving "om niet" onderwijs (1,6%).

1.3 Treasury

De hogeschool heeft een in oktober 2010 vastgesteld Treasurystatuut, waarin de Regeling beleggen en belenen zoals opgelegd door het Rijk is opgenomen. Het beleid is gericht op het optimaliseren van de financieringsstructuur van de hogeschool en het beperken van financiële risico's. De tijdelijk niet benodigde middelen zijn ondergebracht op spaarrekeningen. De hogeschool voldoet hiermee aan de regeling belenen en beleggen.

1.4 Verslaggeving Helderheid

Met de 'Helderheidsnotities' die in 2003 verschenen is een aantal thema's benoemd waar in de jaarrekening aandacht aan dient te worden besteed. De thema's voor het HBO zijn:

1. Uitbesteding van onderwijs,
2. Investeren van publieke middelen in private activiteiten,
3. Het verlenen van vrijstellingen
4. Bekostiging van buitenlandse studenten
5. Collegegeld niet betaald door student zelf
6. Studenten volgen modules van opleidingen
7. De student volgt een andere opleiding dan waarvoor hij is ingeschreven
8. Bekostiging van maatwerktrajecten
9. Bekostiging van het kunstonderwijs

Onderstaand volgt een uiteenzetting van de thema's, toegespitst op de situatie bij Hogeschool Rotterdam.

Uitbesteding van onderwijs

De hogeschool besteedt geen onderwijs uit. Onder eigen verantwoordelijkheid van de hogeschool vindt verregaande samenwerking plaats tussen het Instituut Rotterdam Mainport University (RMU) met het Scheepvaart- en Transport College (STC) respectievelijk de ROC's Albeda en Zadkine. De samenwerking met het STC betreft specifiek op de haven gerichte opleidingen. De samenwerking met het STC valt in het publieke gedeelte van de activiteiten van STC. Met betrekking tot de opleidingen bij de RMU wordt de rijksbijdrage ontvangen door de hogeschool. Kosten van STC betreffen personele en huisvestingslasten incl. apparatuur, deze worden doorbelast aan de hogeschool.

Het onderwijscurriculum wordt vastgesteld door een stuurgroep. In deze stuurgroep is een voorzitter of lid van het College van Bestuur van zowel de hogeschool, als het STC vertegenwoordigd. De verzorging van de kern van het onderwijs is de taak van deze stuurgroep. Derhalve kan worden geconcludeerd dat de hogeschool de kern van het onderwijs verzorgt. Het samenwerkingsverband heeft geen apart logo, de student schrijft zich in bij Hogeschool Rotterdam.

Voorts werkt de hogeschool samen met de ROC's Albeda en Zadkine met betrekking tot de Ad-opleidingen. Er is hier geen sprake van uitbesteding. De pre-courses die worden gegeven, in samenwerking met de ROC's, betreffen opleidingen die niet via de rijksbijdrage worden bekostigd.

Investeren van publieke middelen in private activiteiten

Hogeschool Rotterdam heeft in het Focus-programma een keuze gemaakt voor een publiek profiel en het centraal stellen van voltijd bachelor onderwijs. Inherent hieraan is dat de hogeschool de private activiteiten heeft afgebouwd.

De hogeschool werkt met en binnen het vastgestelde kader privaat. Hiermee wordt zeker gesteld dat alle kosten en investeringen die voor private activiteiten worden gemaakt volledig aan die activiteiten worden toegerekend. Studentenadministratie van private cursisten vindt plaats buiten de publieke studentenregistratie, in een aparte cursistenregistratie.

Het verlenen van vrijstellingen

Studenten van de hogeschool vragen vrijstellingen zelf aan. De examencommissie van de opleiding is verantwoordelijk voor het toetsen van de aanvraag en het toekennen hiervan.

Bekostiging van buitenlandse studenten

Bekostiging van buitenlandse studenten vindt slechts plaats binnen de daartoe bestemde regels. Er zijn (gesloten beurzen) uitwisselingsovereenkomsten met buitenlandse instellingen gesloten voor Nederlandse studenten die op uitwisseling gaan en vice versa. Zie het niet-financiële jaarverslag voor het overzicht van de uitwisselingsovereenkomsten. De hogeschool bemiddelt voor niet-EER-studenten in de huisvesting. Indien een buitenlandse student bij Hogeschool Rotterdam studeert buiten het kader van een uitwisselingsprogramma, wordt hij ingeschreven in de aparte cursistenregistratie.

Collegegeld niet betaald door student zelf.

Hogeschool Rotterdam beschikt over een noodfonds. Het geld uit dit noodfonds komt niet uit publieke middelen. Derhalve compenseert Hogeschool Rotterdam geen studenten voor het collegegeld met publieke middelen. In 2014 heeft het noodfonds 8 duizend euro aan leningen toegekend.

Voorts heeft Hogeschool Rotterdam een profileringsfonds. Het profileringsfonds biedt studenten financiële ondersteuning bij het niet kunnen behalen van het diploma binnen de termijn van gemengde studiefinanciering, zoals lidmaatschap van het bestuur van een studentenorganisatie, ziekte, zwangerschap, bijzondere familieomstandigheden etc. Aanvraag dient plaats te vinden via het decanaat. De omvang van de financiële ondersteuning is gelijk aan de studiefinanciering die betrokkende geniet, inclusief de waarde van de OV-kaart. Er is dus geen sprake van het betalen van collegegeld.

Studenten volgen modules van opleidingen

Studenten kunnen binnen de hogeschool modules volgen (minoren). Indien dit het geval is, vindt inschrijving plaats in de cursistenadministratie.

De student volgt een andere opleiding dan waarvoor hij is ingeschreven.

Het risico hierop is zeer klein, de student schrijft zich immers in via studielink.

Bekostiging van maatwerktrajecten

Eventuele maatwerktrajecten vinden alleen plaats binnen de private activiteiten. Binnen de uitvoering van de publiek bekostigde opleidingen worden geen maatwerktrajecten uitgevoerd.

Bekostiging van het kunstonderwijs

Dit punt uit de notitie helderheid is niet meer van toepassing, de bekostiging van het kunstonderwijs is niet anders dan de bekostiging van het overige onderwijs.

1.5 Vooruitblik

Voor 2015 geeft het Focus-programma de strategische aandachtspunten voor de hogeschool weer. De financiële vertaling hiervan heeft in de begroting 2015 zijn weerslag gekregen. Zoals hiervoor beschreven is in de begroting 2015-2018 een bedrag van 16,5 miljoen euro vanuit het eigen vermogen ingezet. Dit is vooruitlopend op de extra baten die voortkomen uit het leenstelsel.

Studenten gaan de komende jaren merken dat we:

- ▶ het onderwijs intensiveren door het vergroten van de docentenpool, onder andere om de groep studenten per docent te verkleinen;
- ▶ onderwijsvernieuwingen doorvoeren die gericht zijn op binding en het verhogen van rendement, zoals coaching, curriculumvernieuwing, flexibilisering van onderwijs, nieuwe didactische concepten;
- ▶ onze docenten verder professionaliseren, bijvoorbeeld op didactische vaardigheden, vernieuwende onderwijsvormen en scholing naar masterniveau;
- ▶ de fysieke leeromgeving beter aan laten sluiten op de identiteit en wensen van de opleidingen, vooral huisvesting en ict-faciliteiten;
- ▶ de verbinding tussen onderwijs (opleiding), onderzoek (kenniscentra en Centres of Expertise) en vragen uit de beroepspraktijk versterken, en opbrengsten van deze samenwerking en ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden duidelijker in het curriculum verwerken;
- ▶ nog nadrukkelijker samenwerken met het werkveld om de (toekomstige) behoefte van het werkveld te vertalen naar het onderwijs.

De begrotingsposten voor ondersteunend personeel, personeel niet in loondienst en beheerslasten zijn de afgelopen jaren relatief naar beneden bijgesteld. Dit betekent zoals boven toegelicht dat ondersteunende werkzaamheden anders worden georganiseerd. Voor 2015 is begroot dat de toename in fte voor docenten (DOP) harder stijgt dan de toename in fte voor ondersteunend personeel (AOP). De begrote personeelslast docenten stijgt met 12,5 miljoen euro naar 125 miljoen euro in 2015. Dit betekent dat er 249 fte docenten bijkomen ten opzichte van 2014. Hierbij beoogt de hogeschool de pnil-lasten te laten dalen met 2,5 miljoen euro, waarmee de flexibele schil ten overstaan van 2014 nog verder verkleind wordt. Met de instituten en diensten is afgesproken dat het aandeel flexibele formatie omlaag wordt gebracht naar 20 procent.

Op basis van het voorgaande kan gesteld worden dat deze begroting een solide onderbouwing kent. Alle budgethouders, alsmede de CMR, zijn betrokken, alle voorzienbare verplichtingen en bekende voorgenomen investeringen zijn verwerkt. Ondanks de inzet van eigen vermogen blijft de financiële positie van Hogeschool Rotterdam goed.

Begroting 2015

(x € 1000)

Baten

Normatieve rijksbijdrage	189.714
Aanvullende rijksbijdrage	12.900
College- en examengelden	61.742
Opbrengsten werk voor derden	3.421
Opbrengst private activiteiten	4.535
Overige opbrengsten	4.509
Overige baten	<u>2.793</u>
Totaal	<u>279.614</u>

Lasten

- primaire personele Lasten	187.117
- personeel niet in loondienst	18.304
- overige personeelslasten	<u>12.149</u>
Totaal personele lasten	217.570
Huisvestingslasten	17.853
Beheerslasten	30.048
Overige lasten	3.773
Uitbesteed onderwijs	296
Afschrijvingen	<u>16.527</u>
Totaal	<u>286.067</u>

Exploitatieresultaat voor financiële baten en lasten -6.453

Financiële baten en lasten 250

Exploitatieresultaat na financiële baten en lasten -6.203

Bovenstaande begroting is goedgekeurd door de Raad van Toezicht in de vergadering van 18 december 2014.

1.6 Continuïteitsparagraaf

De continuïteitsparagraaf gaat in op de wijze waarop het bestuur omgaat met de financiële gevolgen van het gevoerde en te voeren beleid. Ook wordt zicht geboden op het verwachte exploitatieresultaat in de komende jaren en de ontwikkeling van de vermogenspositie.

De continuïteitsparagraaf is opgebouwd uit de Gegevensset (A) en Overige Rapportages (B). De volgende gegevens volgen deze indeling. De cijfers zijn ontleend aan de begroting 2015, welke door de Raad van Toezicht is goedgekeurd op 18 december 2014.

A1. Kengetallen

Kengetal FTE: 2013 en 2014 stand 31/12, 2015 e.v. gemiddeld aantal fte's per jaar					
	2013	2014	2015	2016	2017
Personele bezetting (FTE):	2.387	2.526	2.605	2.620	2.692
Management/directie	206	189	195	196	196
Onderwijzend personeel	1.397	1.556*	1.605	1.620	1.692
Wetenschappelijk personeel	22	22	21	21	21
Overige medewerkers	762	759	783	783	783
Studentaantallen	32.882	34.405	33.145	32.402	32.030
Onderwijzend personeel/Totaal	58,5%	61,6%	61,6%	61,8%	62,9%
Student/docentratio	23,5	22,1	20,7	20,0	18,9

Toelichting op de kengetallen

- ▶ in het kader van het Focus-programma wordt gewerkt aan een afname van personeel niet in loondienst en worden de beheerslasten afgebouwd. De vrijkomende ruimte wordt ingezet voor onderwijzend personeel. Het onderwijzend personeel neemt toe. Van 2013 naar 2014 is de grootste stijging te zien. In de jaren daarna loopt het aantal fte onderwijzend personeel op, met in 2017 wederom een flinke stijging. De ratio ondersteunend en onderwijzend personeel/personele bezetting stijgt eveneens.
- * In het sociaal jaarverslag is sprake van 1.526 fte onderwijzend personeel ultimo 2014. In bovenstaande tabel zijn de peercoaches in het aantal fte onderwijzend personeel opgenomen. Daarmee komt het aantal fte uit op 1.556.
- ▶ de totale studentaantallen (inclusief nieuwe instroom) zijn in 2014 34.405. Voor 2015 en verder zijn de studentaantallen conform de meerjarenbegroting 2015 opgenomen. Deze daling is het gevolg van de verwachting dat het aantal langstudeerders zal afnemen door het ingezette beleid.
- ▶ de student/docent ratio verbetert sterk. Van 23,5 in 2013 naar 18,9 in 2017.

A2. Balans

ACTIVA	2014	2015	2016	2017
VASTE ACTIVA				
Immateriële VA				
Materiële VA	119.171	111.606	126.773	131.816
Financiële VA	0	0	0	0
TOTAAL VASTE ACTIVA	119.171	111.606	126.773	131.816
VLOTTENDE ACTIVA	58.631	52.651	42.435	42.434
TOTAAL ACTIVA	177.802	164.257	169.208	174.250
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN				
Algemene reserve	55.758	52.780	43.981	35.430
Bestemmingsreserve publiek	24.633	17.426	17.044	17.051
Bestemmingsfonds publiek	90	-82	16	121
Bestemmingsreserve privaat	-536			
Totaal EIGEN VERMOGEN	79.945	70.124	61.041	52.602
VOORZIENINGEN	10.934	8.504	8.504	8.504
LANGLOPENDE SCHULDEN	0	0	17.034	32.215
KORTLOPENDE SCHULDEN	86.923	85.629	82.629	80.929
TOTAAL PASSIVA	177.802	164.257	169.208	174.250

* De cijfers 2014 betreft de jaarrekening 2014, vanaf 2015 is de begroting opgenomen.

Toelichting op de balans

- ▶ De raming van de noodzakelijke en gewenste aanpassingen op de locatie Kralingse Zoom zijn verwerkt in de meerjareninvesteringen vanaf 2016 (30 miljoen euro). In 2013 is gerapporteerd dat deze investeringen kunnen worden gefinancierd uit eigen middelen. Als gevolg van het inzetten van een deel van het eigen vermogen voor het onderwijs (in totaal 16,5 miljoen euro) en het eerder uitvoeren van diverse onderhoudsprojecten is dit niet meer haalbaar. In 2015 zal daarom langlopende financiering worden aangetrokken om deze zaken te kunnen bekostigen. De afname van de vlottende activa is het gevolg van het deels inzetten van deze activa voor bovenstaande financiering.
- ▶ De resultaten vanuit de staat van baten en lasten zijn verwerkt in het eigen vermogen. In 2015 tot en met 2017 zijn negatieve resultaten begroot als gevolg van de inzet vanuit het eigen vermogen. Dit verklaart de afname van het eigen vermogen.
- ▶ De voorzieningen asbestverwijdering en reorganisatie private activiteiten dalen in 2015 en 2016 naar nihil. De overige voorzieningen zijn naar verwachting stabiel.

Financieel Verslag 2014 Hogeschool Rotterdam

Hogeschool Rotterdam beschikt niet over een bestemmingsfonds privaat. Daarom is onder deze noemer de bestemmingsreserve privaat ondergebracht.

A3. Staat/Raming van Baten en Lasten

BATEN	2014	2015	2016	2017
Rijksbijdrage	204.354	202.614	199.094	205.992
Overige overheidsbijdragen en subsidies	2.327	0	0	0
College- cursus-, les- en examengelden	58.888	61.742	61.582	61.095
Overige baten	19.058	15.258	14.272	14.218
TOTAAL BATEN	284.627	279.614	274.948	281.305
LASTEN				
Personeelslasten	200.641	217.570	215.621	221.214
Afschrijvingen	15.145	16.527	16.934	16.747
Huisvestingslasten	21.139	17.853	17.492	16.712
Overige lasten	35.886	34.117	33.575	33.630
TOTAAL LASTEN	272.811	286.067	283.622	288.303
Saldo Baten en lasten	11.816	-6.453	-8.674	-6.998
Saldo financiële bedrijfsvoering	275	250	-409	-1.441
Saldo buitengewone baten en lasten	0	0	0	0
TOTAAL RESULTAAT	12.091	-6.203	-9.083	-8.439
incidentele baten en lasten in totaal resultaat	0	0	0	0

Toelichting op de meerjarenraming van baten en lasten

- ▶ In 2015 is een eenmalige rijksbijdrage van 3 miljoen euro begroot. Dit betreft een raming van de van OCW te ontvangen extra baten voor prijs-, materieel- en volumecompensatie.
- ▶ De totale studentaantallen (inclusief nieuwe instroom) zijn voor de berekening van de rijksbijdrage vanaf 2014 stabiel gehouden. In collegejaar 2014-2015 verwacht de hogeschool meer graden te behalen, hetgeen zich vertaalt in een hogere rijksbijdrage in 2017.
- ▶ De overige overheidsbijdragen en -subsidies zijn begroot onder de rijksbijdrage.
- ▶ De opbrengst collegegelden stijgt als gevolg van een hoger aantal studenten.
- ▶ De overige baten nemen in 2015 ten opzichte van 2014 af met 3,5 miljoen euro. Dit wordt grotendeels verklaard door drie posten: het Waarborgfonds (verdere uitkering in verband met opheffing van 1,4 miljoen euro), minder subsidie werk voor derden (1,8 miljoen euro en het afbouwen van de private activiteiten (1,2 miljoen euro) in het kader van het Focus-programma.
- ▶ In het Focus-programma is vastgesteld dat er fors in het onderwijs geïnvesteerd moet worden. De begrote personeelslast stijgt ten opzichte van 2014 met ruim 16,4 miljoen euro naar 217,6 miljoen euro in 2015. In 2017 zijn de lasten gestegen naar ruim 221 miljoen euro. Dit is onder andere het gevolg van een stijging van 136 fte docenten ten opzichte van de realisatie 2014.
- ▶ De geplande nieuwbouw op de Kralingse Zoom en de bijbehorende lening zoals bij 'A2 – Balans' beschreven resulteren in een toename van de afschrijvingslasten in 2016 en 2017 alsmede de betaling

van rente in deze jaren. In 2017 dalen de huisvestingslasten als gevolg van het inhuzen in de nieuwbouw en het afstoten van huurcontracten voor vervangende huisvesting tijdens de bouwperiode. Het definitief besluit inzake nieuwbouw en bijbehorende financiering dient nog te worden genomen.

Voor de goede orde wijzen wij de lezer erop, dat voorgaande meerjarenbegroting uitgaat van de huidige (bekende) wet- en regelgeving en enkel de financiële effecten van beleidsvoorstellen in zijn opgenomen indien deze voorstellen zijn goedgekeurd door het College van Bestuur. Het risico is groot dat de realisatie daarvan in de toekomst altijd zal afwijken, mede omdat de praktijk weerbarstig is. Er is in dit verslag niet gewerkt met scenario's, noch hebben wij aan de accountant opdracht gegeven om bovenstaande meerjarenbegroting te controleren.

B1. Intern risicobeheersings- en controlesysteem

Het College van Bestuur en de Raad van Toezicht komen eens per kwartaal samen om (onder andere) de financiële gang van zaken te bespreken. Daarnaast bespreekt het College van Bestuur periodiek (minimaal eens per kwartaal) de uitputting van de middelen ten opzichte van de begroting met de directies van de hogeschool.

Voorts is vanaf 2015 een interne accountant aangesteld. Hij zal zich onder andere bezighouden met de verdere ontwikkeling en beheersing van de interne risico's en controles.

B2. Risico's en onzekerheden

In het kader van het risicobeheersings- en controlesysteem is in 2013 het risicoregister beoordeeld en hebben er een aantal aanpassingen plaatsgevonden. Dit heeft geresulteerd in een aangepaste top-5 van risico's. Voor de update van het risicoregister zijn ultimo 2014 door het College van Bestuur met een aantal directies (van zowel diensten als instituten) gesprekken gevoerd. Omdat sinds 2013 enkel een update van het risicoregister heeft plaatsgevonden zal in 2015 weer een grondige analyse worden gemaakt. Er zullen een aantal bijeenkomsten worden georganiseerd waarbij de risico's door een brede groep uit de organisatie worden benoemd en ook de kans en impact zullen weer opnieuw worden bepaald. Zowel de interne- als de externe accountant zullen hier een rol in krijgen.

De top-5 zag er in 2013 als volgt uit:

1. Rendement en kwaliteit
2. Social media en imago (reputatie)
3. Integrale veiligheid
4. Informatievoorziening
5. Bekostiging

Rendement en kwaliteit

In december 2012 is in het kader van Focus tot doel gesteld het voltijd bacheloronderwijs kwalitatief te verbeteren. Dit moet leiden tot een hogere studenttevredenheid en daarmee een verhoging van het studierendement.

Sociale media en imago

Door technische ontwikkelingen (YouTube, Facebook, Twitter) kan ieder incident leiden tot een niet gewenste uitvergroting. Beheersing van incidenten en het voorkomen van ongewenste nieuwsitems is hiermee soms onmogelijk.

Integrale veiligheid

Er zal nadrukkelijk meer aandacht zijn voor de gevolgen van calamiteiten. Onder andere grootscheepse oefeningen op het gebied van crisismanagement helpen de integrale veiligheid te vergroten.

Informatievoorziening

Met het verder operationaliseren van het beleids- en managementinformatiesysteem (BMI-systeem) wordt voorzien in de informatiebehoefte van en betere sturing door gebruikers.

Bekostiging

Dit punt blijft net als in voorgaande jaren een significant risico.

- ▶ De financiële crisis is nog steeds niet ten einde. Dit kan tot gevolg hebben dat er minder rijksbijdrage ter beschikking wordt gesteld aan de hogescholen. Voorlopig lijkt de politieke wil er te zijn om het onderwijs te ontzien. Van studenten wordt een steeds grotere eigen bijdrage verlangd. De invoering van een sociaal leenstelsel en het mogelijk versoberen/intrekken van de ov-studentenkaart is onderwerp van gesprek. Voor een deel van deze studenten is de verwachting dat zij hun studie zullen staken of dat het hen zal weerhouden om te gaan studeren.
- ▶ Prestatieafspraken. In het slechtste scenario vervalt 2% van het budget van de rijksbijdrage op termijn.
- ▶ Het Focus-programma betreft onder andere een herziening van het deeltijdonderwijs en de private activiteiten, en het instellen van een numerus fixus bij enkele opleidingen. Dit kan een neerwaarts effect hebben op de studentenaantallen en daarmee op de hoogte van de bekostiging en op de private baten. Wanneer dit het geval is, leidt dit wellicht tot een mogelijke proportionele bijstelling van onder andere overhead en huisvesting.

De belangrijkste geconstateerde risico's uit de update van 2014:

- ▶ Ict: hacken door studenten. Studenten worden door opleidingen in staat gesteld om te hacken, dit is onderdeel van het curriculum. Door dit in het onderwijs op te nemen worden zij zich bewust van de gevolgen voor alle betrokkenen.
- ▶ Medewerkers/studenten van Hogeschool Rotterdam naar het buitenland. Er is niet altijd precies bekend waar deze mensen zijn.
- ▶ Wetgeving met betrekking tot 'datalekken' van persoonsgegevens. Het financiële risico is groot door hoge boetes (van 0,5 tot 1,0 miljoen euro). Tevens is er een grote kans op reputatieschade.
- ▶ Crisismanagement op gebied van integrale veiligheid, bijvoorbeeld rond 'potentieel gewelddadige eenlingen'.
- ▶ Beveiligingsbeleid: onveilig gevoel medewerkers en onprettige bejegening (cultuuraspect).
- ▶ Fraude bij examinering.
- ▶ Fysieke veiligheid medewerkers Hogeschool Rotterdam.
- ▶ Het bij inkopen voldoen aan de aanbestedingsregels.

In 2015 zijn deze risico's besproken met de Raad van Toezicht.

B3. Rapportage toezichthoudend orgaan

Financiën

De door de Raad van Toezicht in 2013 goedgekeurde nota financieel beleid is in 2014 niet gewijzigd. In deze nota zijn de hoofdlijnen van het financiële beleid vastgelegd. Daartoe behoren de begrotings- en verantwoordingsprocedures en de verhoudingsgetallen bij de allocatie van middelen binnen de instelling. Relevante kengetallen zijn:

- ▶ huisvesting 8% van rijksbijdrage en collegegelden
- ▶ solvabiliteit: bandbreedte 30-40%
- ▶ liquiditeitspositie: ten minste 10 miljoen euro

Financieel Verslag 2014 Hogeschool Rotterdam

- ▶ Het eigen vermogen dient dusdanig te stijgen dat over een periode van drie jaar de inflatiestijging gecorrigeerd wordt. Voor de periode 2015-2017 is gekozen om extra inzet te plegen uit het eigen vermogen.

Bij de stukken van de Raad van Toezicht wordt bij iedere vergadering een overzicht gevoegd van de prognose ultimo jaar ten opzichte van de begroting zodat, na voorbereidend overleg in de auditcommissie, de raad in staat is de financiële gang van zaken te volgen.

1.7 Overzicht declaraties bestuursleden verslagjaar 2014

	Representatie- kosten	Reis- en verblijfkosten	Overige	Totaal
drs. M.J.G. Bormans	-	-	237,25	237,25
J.G. Roelof	-	-	114,50	114,50
drs. G.J. van Drielen	272,45	-	-	272,45
dr. A.A. Sanderman	-	-	-	-

In bovenstaand overzicht zijn de gedeclareerde kosten (in euro's), via declaraties en creditcards, opgenomen. Alle kosten betreffen binnenlandse kosten.

Rotterdam, 2 juni 2015

het College van Bestuur,
drs. M.J.G. Bormans (voorzitter)

2. Verslag van de Raad van Toezicht

Vastgesteld in de vergadering van de Raad van Toezicht op 17 maart 2015.

Samenstelling

De Raad van Toezicht van Hogeschool Rotterdam bestond eind 2014 uit de volgende leden:

- ▶ De heer drs. C.A.C.M. Oomen
- ▶ Mevrouw mr. W. Sorgdrager
- ▶ De heer drs. G.H.J. van der Vegt (voorzitter met ingang van 1 januari 2014, afgetreden per 1 januari 2015)
- ▶ Mevrouw drs. J.W.A. Verlaan
- ▶ De heer drs. C.W. van der Waaij RA.

	(Hoofd-)functies en relevante nevenfuncties (gegevens per 31 december 2014)
Drs. C.A.C.M. Oomen Leeftijd: 65 jaar. Benoemd per 1 mei 2009; nieuwe termijn van vier jaar per 1 januari 2013.	▶ Lid Raad van Toezicht SGZ ▶ Lid Raad van Commissarissen Brainova Ventures B.V. ▶ Lid Raad van Commissarissen Greenfield Capital Fund III B.V. ▶ Voorzitter Raad van Bestuur OWM DSW Zorgverzekeraar U.A. en OWM "Stad Holland Zorgverzekeraar" U.A. ▶ Voorzitter Facilitaire Stichting Gezondheidszorg ▶ Voorzitter Raad van Commissarissen Rotra ▶ Voorzitter Raad van Commissarissen Tjip B.V.
Mw. mr. W. Sorgdrager Leeftijd: 66 jaar. Benoemd per 1 mei 2008; nieuwe termijn van vier jaar per 1 januari 2012.	▶ Lid Raad van State ▶ Lid bestuur Stichting Arbo Unie ▶ Lid Raad van Toezicht van het Leids Universitair Medisch Centrum ▶ Lid programmaraad Trendbureau Overijssel ▶ Voorzitter ensemble Asko / Schönberg ▶ Voorzitter Multatuli Huis ▶ Voorzitter Nederlandse Vereniging van Bioscoopexploitanten en Filmtheaters
Mw. drs. J.W.A. Verlaan Leeftijd 66 jaar. Benoemd per 1 januari 2012.	▶ Directeur en eigenaar van 'De Ontmoeting', Adviesbureau voor de connectie tussen verschillende domeinen: diversiteitsbeleid, wijkontwikkeling, onderwijs ▶ Commissaris van woningcorporatie 'Ons Doel' ▶ Voorzitter van de Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties ▶ Lid van het bestuur van het keurmerk 'Blik op Werk' ▶ Voorzitter Wijkvereniging Meerburg in Leiden ▶ Voorzitter Via Berlin, Muziektheater
Drs. G.H.J. van der Vegt Leeftijd 61 jaar. Benoemd per 1 oktober 2013. 1 januari 2015 afgetreden.	▶ Lid van diverse comités van aanbeveling goede doelen ▶ Landelijk Bestuur KHN, penningmeester ▶ President-Commissaris / Gedelegeerd Commissaris / Grootaandeelhouder Ahoy Rotterdam ▶ Marathon Rotterdam / Like2Run (voorzitter bestuur) ▶ Feyenoord Rotterdam (lid Raad van Commissarissen) ▶ Voorzitter Kamer van Koophandel Regio Rotterdam ▶ Voorzitter Clean Tech Delta
Drs. C.W. van der Waaij RA Leeftijd 63 jaar. Benoemd per	▶ Lid Raad van Commissarissen Rabobank Rotterdam ▶ Lid Raad van Toezicht Catharinaziekenhuis Eindhoven ▶ Lid Raad van Commissarissen Koninklijke Ahrend BV

Financieel Verslag 2014 Hogeschool Rotterdam

1 januari 2010; nieuwe termijn van vier jaar per 1 januari 2014.	▶ Lid Bestuur "Stichting Ondersteuning van de Nederlandse Bachvereniging" ▶ Lid van het bestuur van de Vereniging Achmea ▶ Lid van het bestuur (penningmeester) van de Vereniging Toezichthouders Hogescholen ▶ Voorzitter Raad van Bestuur Nederlands Normalisatie Instituut (NEN) ▶ Voorzitter Raad van Commissarissen Unilever Nederland Holdings BV

Rooster van aftreden

Het volgende rooster van aftreden was per 31 december 2014 van toepassing:

- ▶ 1 januari 2016: Mw. W. Sorgdrager
- ▶ 1 januari 2016: Mw. J.W.A. Verlaan (herbenoembaar)
- ▶ 1 januari 2017: Dhr. C.A.C.M. Oomen
- ▶ 1 januari 2018: Dhr. C.W. van der Waaij
- ▶ 1 oktober 2017: Dhr. G.H.J. van der Vegt.

De heer Van der Vegt liet in december 2014 weten dat hij heeft moeten constateren dat zijn toezichthoudende functie bij Hogeschool Rotterdam en dus ook zijn voorzitterschap van de Raad van Toezicht een inspanning vereist die moeilijk te combineren bleek met de werkzaamheden die voortvloeien uit zijn andere bezigheden en betrekkingen. Om die reden heeft hij het besluit genomen zijn functie per 1 januari 2015 neer te leggen. De procedure voor een nieuwe voorzitter is gestart en loopt op dit moment. Tot een nieuwe benoeming plaatsvindt, zal mevrouw Sorgdrager de voorzittersrol op haar nemen.

Over de wijze van vervullen van een vacant lidmaatschap in de Raad van Toezicht werd een gemeenschappelijke werkwijze overeengekomen. De beide organen bereiden de benoeming van leden als volgt voor. Voor de kandidaat die op voordracht van de CMR wordt benoemd ligt het initiatief voor het opstellen van een groslijst bij de CMR, voor andere kandidaten bij de Raad van Toezicht. Over de groslijsten wordt overleg gepleegd tussen beide voorzitters, waarbij wordt gestreefd naar overeenstemming over de te benoemen kandidaten.

Bezoldiging

In 2014 zijn aan de leden van de Raad van Toezicht de volgende vergoedingen verstrekt:

	BTW	Bruto vergoeding	Totaal	Norm (incl. BTW)
mr. W. Sorgdrager	1.596	7.600	9.196	9.975
C.A.C.M. Oomen	1.596	7.600	9.196	9.975
drs. J.W.A. Verlaan	1.596	7.600	9.196	9.975
drs. C.W. van der Waaij RA	1.596	7.600	9.196	9.975
drs. J.G.H. van der Vegt	2.289	10.900	13.189	14.963

Zoals bekend heeft de Europese Commissie bewerkstelligd dat de huidige vrijstellingsregeling voor commissarissen inzake btw-heffing (ondernemerschap) in Nederland is ingetrokken. Dit betekent dat vanaf 2013 iedere toezichthouder een factuur met btw dient te sturen voor de afgesproken vergoeding. De btw (21%) wordt berekend over het bedrag dat nu als brutosalaris wordt vergoed. Omdat de toezichthouder vanaf 1 januari 2013 btw-ondernemer is, dient deze een btw-administratie te voeren. Hierbij kan uiteraard betaalde btw op gemaakte kosten in mindering worden gebracht. De gemaakte kosten moeten voortkomen uit het houden van het toezicht.

Deze bedragen zijn gebaseerd op de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Profielschets

De profielschets voor de leden van de Raad van Toezicht luidt als volgt:

- ▶ langdurige bestuurservaring
- ▶ regionale/landelijke bekendheid
- ▶ beschikkend over een relevant relatienetwerk
- ▶ binding met de regio
- ▶ geen 'conflicting interests'.

Door middel van spreiding over de leden zou zo veel mogelijk een mix van deskundigheden en maatschappelijke sectoren moeten worden bewerkstelligd:

- ▶ financiën
- ▶ gezondheidszorg
- ▶ kunsten
- ▶ bedrijfsleven
- ▶ openbaar bestuur
- ▶ haven/industrie.

Minimaal één van de leden van de Raad van Toezicht is een zogenoemde financieel expert, hetgeen inhoudt dat deze persoon relevante kennis en ervaring heeft opgedaan in de financiële bedrijfsvoering bij naar omvang gelijkwaardige rechtspersonen. Er wordt gestreefd naar een redelijke mix van actieven en niet-actieven (d.w.z. werkzaam in een maatschappelijke functie, respectievelijk een maatschappelijke functie beëindigd hebbend). Er wordt gestreefd naar een redelijke mix van mannen en vrouwen.

De volgende relaties zijn onverenigbaar met de gewenste onafhankelijkheid:

- ▶ leden van de Raad van Toezicht die in dienst zijn bij andere hogescholen
- ▶ leden van de Raad van Toezicht die een dienstbetrekking hebben bij één van de externe toezichthouders (zoals bijvoorbeeld de accountant) van de hogeschool.

Ter gelegenheid van het voorbereiden van de voordracht door de CMR van één van de leden van de Raad van Toezicht is er in 2011 overleg geweest over eventuele aanpassing van de profielschets. Tot een aanpassing werd toen evenwel niet besloten. Ook in het verslagjaar heeft geen aanpassing plaatsgehad.

Governancestructuur

De Raad van Toezicht heeft het in 2013 genomen besluit om een commissiestructuur in te voeren gecontinueerd. De samenstelling van de commissies was aldus:

- ▶ auditcommissie: de heren Oomen en Van der Waaij (vanuit de Raad van Toezicht) en de heer Roelof (vanuit het College van Bestuur). De commissie vergaderde twee keer. In aanwezigheid van de externe accountant zijn managementletter en accountantsverslag behandeld. Daarnaast zijn de accountantsdiensten Europees aanbesteed. Dit heeft geleid tot benoeming van PwC als extern accountant.
- ▶ selectie- en remuneratiecommissie: de heer Van der Vegt (vanuit de Raad van Toezicht) van 1 januari tot 1 september 2014), mevrouw Sorgdrager (vanuit de Raad van Toezicht) van 1 september 2014 tot 1 januari 2015, de heer Van der Waaij (vanuit de Raad van Toezicht) heel 2014 en de heer Bormans (vanuit het College van Bestuur) heel 2014. Deze commissie vergaderde één keer.
- ▶ onderwijscommissie: mevrouw Verlaan en de heer Van der Waaij (vanuit de Raad van Toezicht) en de heer Bormans (vanuit het College van Bestuur). De commissie vergaderde drie keer.

Naleving Gedragscode Goed Bestuur 2014

Nagegaan is of de hogeschool op het punt van de gedragscode in control is. Met het oog daarop is een schematisch overzicht opgesteld. Uit het schema bleek dat de hogeschool slechts een beperkt aantal verbeterpunten kende; deze zijn inmiddels opgepakt en uitgevoerd.

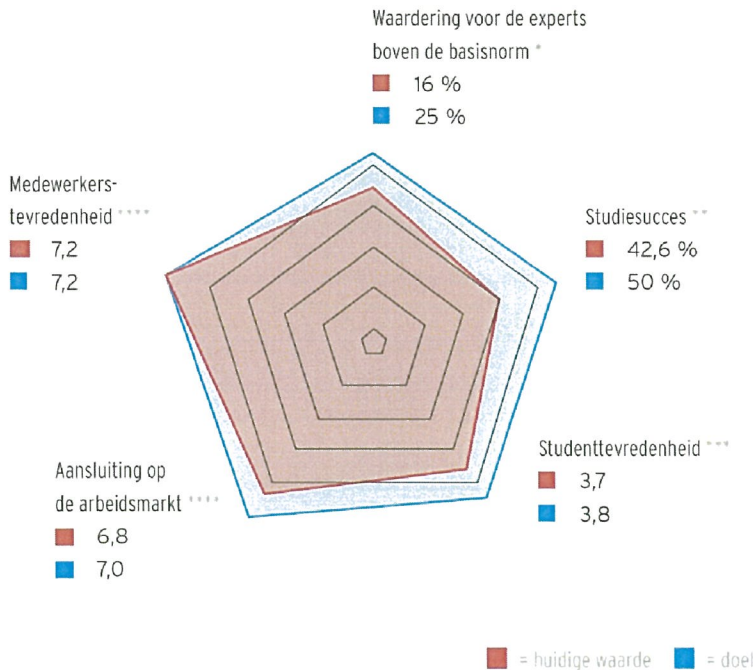
Een van de voorstellen betrof het ontvlechten van het protocol Raad van Toezicht en College van Bestuur. Het ontvlechten van het protocol in twee aparte reglementen heeft geleid tot een herschrijving op verschillende punten. Tijdens de vergadering van de Raad van Toezicht d.d. 20 maart 2014 werden de wijzigingen vastgesteld.

Toetsingskader van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht monitort de ontwikkelingen in de hogeschool aan de hand van rapportages over het kwaliteitsprofiel, de zogenaamde vijf ankerpunten:

- ▶ kwaliteitsoordelen opleidingen door externe experts;
- ▶ mate van studenttevredenheid,
- ▶ mate van studiesucces;
- ▶ de kwaliteit van de docenten en arbeidsmarktpositie/tevredenheid alumni en
- ▶ de mate van tevredenheid van het personeel.

Iedere thema is geoperationaliseerd in een indicator. In het volgende spinnenweb zijn de waardes van de indicatoren over 2014 weergegeven in relatie tot de ambities die HR heeft op deze indicatoren.

* Panels beoordelen de kwaliteitsnormen op voldoende, goed of excellent. Wij streven ernaar dat 25% van de oordelen op de accreditatie eindoordeel goed of excellent is.

** % studenten dat binnen 5 jaar na de start aan een opleiding van Hogeschool Rotterdam is afgestudeerd aan een opleiding van deze hogeschool.

*** gemeten op een 5-puntsschaal

**** gemeten op een 10-puntsschaal

Op studiesucces na, is over 2014 vooruitgang gerealiseerd bij de andere indicatoren. Een goede studiekeuze en het realiseren van een sterke binding tussen studenten en docenten via de kwaliteit van de opleiding blijven dé pijlers onder het studiesuccesbeleid van de hogeschool.

Dit kwaliteitsprofiel wordt steeds geactualiseerd op basis van nieuwe gegevens en wordt aan de orde gesteld in de vergaderingen van de Raad van Toezicht.

Onafhankelijkheid

De leden van de Raad van Toezicht zijn onafhankelijk in de betekenis van de branchecode governance. Zij kunnen onafhankelijk van elkaar, van het College van Bestuur en van welk deelbelang dan ook kritisch opereren.

Geen lid van de Raad van Toezicht, dan wel zijn echtgenoot, geregistreerde partner of een andere levensgezel, pleegkind of bloed- of aanverwant tot in de tweede graad

- ▶ is in de vijf jaar voorafgaande aan de benoeming tot lid van de Raad van Toezicht werknemer of lid van het College van Bestuur van de hogeschool (inclusief gelieerde rechtspersonen) geweest;
- ▶ heeft een financiële vergoeding van de hogeschool of van aan haar gelieerde vennootschap ontvangen, anders dan de vergoeding die voor de als lid van de Raad van Toezicht verrichte werkzaamheden wordt ontvangen;
- ▶ was bestuurslid van een vennootschap dan wel een grote rechtspersoon waarin een lid van het College van Bestuur van de hogeschool lid van de Raad van Commissarissen respectievelijk de Raad van Toezicht is;
- ▶ was werkzaam bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie of het ministerie van Economische Zaken;
- ▶ hield een aandelenpakket van tenminste tien procent in een aan de hogeschool gelieerde vennootschap.

Van besluitvorming waarbij tegenstrijdige belangen van leden van de Raad van Toezicht of van leden van het College van Bestuur aan de orde zijn geweest, was geen sprake.

Werkzaamheden

De raad vergaderde in het verslagjaar vier keer: op 20 maart, 26 juni, 9 oktober en 18 december.

Twee vergaderingen vonden plaats op een locatie van opleidingen. Daarbij werd een presentatie verzorgd door de directeur van de Willem de Kooning Academie en de directeur van het Instituut voor Sociale Opleidingen.

Leden van de raad gaven 'acte de présence' bij de opening van het cursusjaar 2014/2015. De Raad van Toezicht besloot om in de komende periode de contacten binnen de hogeschool te intensiveren door werkbezoeken te organiseren bij de instituten. Daartoe werd een rooster vastgesteld.

De aangelegenheden waarmee de raad zich in de vergaderingen bezighield worden hieronder beschreven:

College van Bestuur; samenstelling en remuneratie

Gedurende het verslagjaar bestond het College van Bestuur uit de heren Bormans (voorzitter), Van Drielen en Roelof. Juist voor de jaarwisseling werd bekend dat de heer van Drielen per 1 april 2014 een nieuwe functie heeft aanvaard als voorzitter van het College van Bestuur van SCO Haaglanden. De heer van Drielen werd met ingang van 15 september 2014 opgevolgd door mevrouw Sanderman. Van de nieuwe portefeuilleverdeling van het college, alsmede van de wijziging daarvan per 10 november 2014 werd kennis genomen.

Het remuneratiebeleid werd in 2014 ongewijzigd voortgezet en was gebaseerd op de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Beleidsprogramma Focus

In 2014 werden de ontwikkelingen ten aanzien van het Focus-programma besproken. In de loop van het jaar volgden rapportages over deelonderwerpen, zoals het toelatingsbeleid, de reglementering, het verder afbouwen van de contractactiviteiten.

Financiën

De Raad van Toezicht toetste het financiële beleid aan de hand van de zogenaamde Nota Financieel Beleid met o.a. de volgende kengetallen: huisvesting 8% van rijksbijdrage en collegegelden, solvabiliteit: bandbreedte 20 – 40%, liquiditeitspositie: ten minste 10 miljoen euro.

Gaandeweg het begrotingsjaar werd, in lijn met het Focus-programma, wanneer er additionele middelen werden toegekend, het accent bij de uitgaven gelegd op het toewijzen van middelen ten behoeve van het aanstellen van docenten.

De Raad van Toezicht keurde in zijn vergadering d.d. 26 juni 2014 het Jaarverslag 2013 van het College van Bestuur goed. Ook de Jaarrekening 2013 en de management letter over dat jaar van de accountant Ernst & Young werden in die vergadering besproken. De Raad van Toezicht verleende decharge aan het College van Bestuur voor het in 2013 gevoerde beleid. De bespreking van de jaarrekening vond, zoals gebruikelijk, plaats in tegenwoordigheid van de accountants van Ernst & Young, de heren J.C. Besters RA en drs. J.A. Koorn RA.

Bij de stukken van de Raad van Toezicht was bij iedere vergadering een overzicht gevoegd van de stand van zaken van de uitputting van de middelen ten opzichte van de begroting, zodat, na voorbereidend overleg in de auditcommissie, de raad in staat was de financiële gang van zaken te volgen. De raad verleende in zijn vergadering d.d. 18 december 2014 goedkeuring aan de begroting 2015. Bij de vaststelling van de begroting 2015 werd de lijn van het Focus-programma, te weten relatief meer middelen voor docenten, doorgetrokken. Er werd een volgende stap gezet bij het realiseren van overheadreductie om ruimte voor extra docenten mogelijk te maken. De overhead is volgens de Berenschotnorm teruggebracht naar circa 37%. Deze waarde is vergelijkbaar met andere grote hogescholen. Tevens heeft Hogeschool Rotterdam (HR) besloten om de komende jaren extra te investeren in het onderwijs. Daartoe zal, over een reeks van jaren, een deel van het eigen vermogen (25 miljoen euro) worden ingezet. De solvabiliteit daalt dan naar circa 29%.

Naar aanleiding van de rapportage van PricewaterhouseCoopers (april 2014) over het verloop van het begrotingsproces zijn de uitgangspunten ter discussie gesteld en is de betrokkenheid van de centrale medezeggenschapsraad (CMR) veranderd. Besloten is het proces stapsgewijs aan te passen, zodat er rust komt in het proces. In 2016 zullen de aanpassingen volledig meegenomen zijn.

Instream, onderwijs en kwaliteit

De totale instroom (bachelors, Ad's en masters) voor studiejaar 2014 is 11.847 studenten. Dit is iets lager (-0,7%) dan het vorige studiejaar. Voor Associate degrees was er onverminderd veel belangstelling.

Ten aanzien van de kwaliteit van de opleidingen, de resultaten in de keuzegids en de visitaties in 2014 stelt de raad dat de conclusies in de keuzegids een gemiddelde verbetering laten zien over de gehele linie. De focus op kwaliteit is verbeterd en het aantal zogenaamde Focus-opleidingen is verminderd. Resultaten op visitaties, uitgevoerd in 2014, laten zien dat er geen onvoldoendes zijn en dat de resultaten "goed" ook een stijging vertonen.

Personeelsbeleid en organisatie

Een belangrijk onderdeel van de uitkomsten van het cao-overleg was de vergrote aandacht voor duurzame inzetbaarheid van het personeel. De raad werd op de hoogte gebracht van de aanpak van het College van

Bestuur. Ook werd de raad in december 2014 bijgepraat over de eerste uitslagen van de medewerkersonderzoek 2014. Er was over de hele linie sprake van een lichte stijging van de tevredenheid.

Met de centrale medezeggenschapsraad werd o.a. gesproken over leeftijdsbewust personeelsbeleid, de beoogde teruggang van drie naar twee bestuurders, het terugbrengen van het aantal diensten en ook een verkennend vergezicht over de toekomst van Hogeschool Rotterdam.

Huisvesting

Na de ingrijpende beslissing per eind 2012 om niet over te gaan tot de ontwikkeling van de locatie Coolhaven, maar om het complex Kralingse Zoom verder in stand te houden en te verbeteren, was er in 2014 sprake van een situatie van consolidatie van de huisvestingsportefeuille. Wel werd er op tijdelijke basis een aantal locaties betrokken om capaciteitsproblemen het hoofd te bieden. De raad werd regelmatig geïnformeerd over de ontwikkelingen ten aanzien van de planvorming bij de Kralingse Zoom.

Beraad op het functioneren van de Raad van Toezicht en van het College van Bestuur

De Raad van Toezicht heeft in een apart daarvoor belegde vergadering (buiten tegenwoordigheid van het College van Bestuur) zich beraden op haar eigen functioneren, alsmede op het functioneren van het College van Bestuur en de leden daarvan.

In het kader van de professionaliseringsactiviteiten hebben de leden van de Raad van Toezicht, in wisselende samenstelling, in 2014 werkbezoeken afgelegd aan de volgende instituten (en zijn daar in gesprek geweest met docententeams en andere medewerkers):

- ▶ het instituut voor de Gebouwde Omgeving (25 mei);
- ▶ het instituut voor Engineering en Applied Science (4 juni);
- ▶ het instituut voor Financieel Management (5 juni);
- ▶ het instituut Willem de Kooning Academie (11 november) en
- ▶ het instituut voor Gezondheidszorg (13 november).

Daarnaast hebben de leden op 18 december 2014 een verdiepingsbijeenkomst met de volgende twee presentaties bijgewoond:

1. "Verbreding/versmalling sociaal agogische opleidingen" en
2. "Digitalisering gekoppeld aan onderwijs richting de toekomst".

Contact met de medezeggenschapsraad

De Raad van Toezicht en de CMR kwamen twee keer samen, een keer onder voorzitterschap van de CMR en een keer onder voorzitterschap van de Raad van Toezicht. Een van deze keren vond plaats in aanwezigheid van het College van Bestuur en een keer zonder het college. De bijeenkomsten vonden plaats op 17 maart 2014 en op 24 november 2014.

Tot slot

De Raad van Toezicht spreekt zijn waardering uit voor de goede inzet waarmee de medewerkers, het management en het College van Bestuur van de hogeschool hun functie uitoefenen.

3 De jaarrekening 2014

3.1 Balans per 31 december 2014

(na verwerking bestemming exploitatieresultaat)

Activa

(x € 1.000)

		<u>2014</u>	<u>2013</u>
Vaste Activa			
Materiële vaste activa	1.	119.171	113.922
		<u>119.171</u>	<u>113.922</u>
Vlottende activa			
Vorraden	2.	0-	106
Vorderingen	3.	33.660	32.327
Liquide middelen	4.	<u>24.971</u>	<u>25.346</u>
		<u>58.631</u>	<u>57.779</u>
Totaal activa		<u><u>177.802</u></u>	<u><u>171.701</u></u>

Passiva

(x € 1.000)

		<u>2014</u>	<u>2013</u>
Eigen Vermogen	5.	79.945	67.855
Voorzieningen	6.	10.934	12.717
Kortlopende schulden	7.	<u>86.923</u>	<u>91.129</u>
Totaal passiva		<u><u>177.802</u></u>	<u><u>171.701</u></u>

3.2 Staat van baten en lasten 2014

Baten

(x € 1.000)

		Realisatie	Begroting	Realisatie
		2014	2014	2013
Rijksbijdragen	8.	204.354	196.716	190.066
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	9.	2.327	2.734	2.803
College-, cursus-, les- en examengelden	10.	58.888	56.873	54.795
Baten werk in opdracht van derden	11.	11.517	10.925	12.431
Overige baten	12.	7.539	6.455	8.700
Totaal baten		284.627	273.703	268.795

Lasten

		Realisatie	Begroting	Realisatie
		2014	2014	2013
Personeelslasten	13.	200.641	202.019	196.177
Afschrijvingen	14.	15.145	15.319	15.232
Huisvestingslasten	15.	21.139	16.331	18.236
Overige lasten	16.	35.742	34.514	34.574
Totaal lasten		272.666	268.183	264.219
Saldo baten en lasten		11.961	5.520	4.576
Financiële baten en lasten	17.	275	250	614-
Resultaat		12.235	5.770	3.962
Belastingen		-	-	-
Resultaat deelnemingen	18.	145-	-	96-
Totaal resultaat		12.091	5.770	3.866

In het jaarverslag is begroting 2014 de gewijzigde begroting 2014.

3.3 Kasstroomoverzicht 2014

(x € 1.000)

		2014	2013
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			
Totaal Resultaat		12.091	3.866
Aanpassing voor:			
Afschrijvingen		15.145	15.232
Mutaties voorzieningen	14.	1.783-	982
Interestbaten	17.	275-	562-
Interestlasten	17.	0-	1.176
Vennootschapsbelasting		-	-
Veranderingen in vlottende middelen			
Vorraden	2.	106	16
Vorderingen	3.	1.428-	1.098-
Schulden	7.	4.196-	3.469-
Totaal Kasstroom uit bedrijfsoperaties		19.660	16.143
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Ontvangen interest		368	816
Betaalde interest		10-	1.151-
		358	336-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		20.018	15.808
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in materiële vaste activa	1.	20.393-	13.381-
Desinvesteringen in materiële vaste activa	1.	-	-
Desinvesteringen in materiële vaste activa	1.	-	168
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		20.393-	13.213-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Nieuw opgenomen leningen		-	-
Aflossing langlopende schulden		0-	11.292-
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		0-	11.292-
Mutaties eigen vermogen (voor bestemmingsresultaat)		-	-
Mutatie liquide middelen	4.	376-	8.697-

3.4 Presentatie van het financieel verslag

Algemene gegevens

Stichting Hogeschool is statutair (en feitelijk) gevestigd te Rotterdam, op het adres Museumpark 40. De activiteiten van Stichting Hogeschool Rotterdam (verder: de hogeschool) bestaan uit het verlenen van hoger onderwijs.

Deze jaarrekening betreft de enkelvoudige jaarrekening van de hogeschool. Gezien het beperkt belang van de deelnemingen is geen geconsolideerde jaarrekening opgesteld.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Er zijn in 2014 geen transacties van betekenis met verbonden partijen buiten normale marktvoorwaarden aangegaan.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het college van bestuur van de hogeschool over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat het college van bestuur van de hogeschool schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

3.5 Inrichting en grondslagen

Waardering van de activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, Titel 9 Boek 2 BW, en Hoofdstuk 660 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en de stellige uitspraken van de overige hoofdstukken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving en met de bepalingen van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector ('WNT').

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

De in de toelichting op de staat van baten en lasten ter vergelijking opgenomen begrote cijfers zijn ontleend aan de door het College van Bestuur van Hogeschool Rotterdam goedgekeurde gewijzigde begroting d.d. 16 september 2014.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de verwerking van een nagekomen bate bij de verwerking van middelen uit de rijksbijdrage voor kennisinnovatie, Centres of Expertise en promotievouchers. Tot en met 2013 zijn middelen uit de rijksbijdrage, die betrekking hadden op de kennisinnovatie, Centres of Expertise en promotievouchers in het resultaat genomen op het moment van uitvoeren van de activiteiten (matching van inkomsten en uitvoering activiteiten). Vanaf 2014 wordt de rijksbijdrage (lumpsum), in lijn met actuele uitingen van OCW in 2014 over RJ 660.301 direct als bate genomen. De nog te besteden middelen die per ultimo 2013 op de balans waren opgenomen zijn in het resultaat van 2014 opgenomen. Bovenstaande leidt tot een additionele bate in de rijksbijdrage ultimo 2014 van 6,4 miljoen euro.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: handelsportefeuille (financiële activa en financiële verplichtingen), overige vorderingen en investeringen in eigenvermogensinstrumenten. Alle in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs.

Overige vorderingen

Overige vorderingen, die geen deel uitmaken van een handelsportefeuille, worden gewaardeerd tegen (geamortiseerde) kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en financiële verplichtingen, die geen deel uitmaken van een handelsportefeuille, worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

De aflossingsverplichtingen voor het komende jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder de kortlopende schulden.

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor een uiteenzetting ten einde vast te kunnen stellen of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar 'waardevermindering van activa'.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschaffingskosten van grond- en hulpstoffen en kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de vervaardiging inclusief installatiekosten.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

Gebouwen en terreinen:

▶ casco	60 jaar
▶ afbouw	30 jaar
▶ inbouwpakket en technische installaties	15 jaar
▶ renovaties	20 jaar
▶ bedrijfsaanpassingen	10 jaar
▶ verbouwingen	5 jaar

Inventarissen:

▶ meubilair en stoffering	7 en 10 jaar
▶ automatiseringsapparatuur	4 jaar
▶ overige inventaris	5 jaar

Voor zover een materieel vast actief omvangrijke bestanddelen bevat welke in economische levensduur uiteenlopen, worden deze als afzonderlijke materiële vaste activa verantwoord.

Hogeschool Rotterdam past voor de afschrijving van haar gebouwen en terreinen vanaf 2000 de componentenmethode toe.

Gebouwen en terreinen van voor 2000:

▶ gebouwen en terreinen	30 jaar
▶ gebouwen, niet oorspronkelijk voor onderwijs bestemd inclusief oud pand HES	20 jaar

In deze aanschafprijs worden de kosten van groot onderhoud opgenomen zodra deze kosten zich voordoen en aan de activeringscriteria is voldaan. De boekwaarde van de te vervangen bestanddelen wordt dan als gedesinvesteerd beschouwd en ineens ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Alle overige onderhoudskosten worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Deelnemingen

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover de hogeschool in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening getroffen.

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaaarding worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering. Als resultaat wordt verantwoord het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat.

Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een bijzondere duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen de realiseerbare waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de staat van baten en lasten.

Waardevermindering van activa

De hogeschool beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de staat van baten en lasten onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief / de kasstroomgenererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Ook voor financiële instrumenten beoordeelt de instelling op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij aanwezigheid van objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de instelling de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de staat van baten en lasten.

Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke

schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument.

Het waardevermindingsverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking. De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt in de staat van baten en lasten verwerkt.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs op verkrijgingsprijzen onder toepassing van de FIFO-methode ('first in, first out') of lagere opbrengstwaarde.

De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incourantheid van de voorraden.

De voorraad is ultimo 2014 gewaardeerd op nihil. Kosten voor aanschaf van reproductie materiaal, voorraad leer- en hulpmiddelen worden direct in de kosten geboekt

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves. Hierin is een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, waarbij de beperking door het bestuur is aangebracht. In de toelichting op het eigen vermogen is aangegeven welke bestedingsmogelijkheden en/of beperkingen zijn aangebracht op de bestemmingsreserves.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voor een verdere toelichting op de voorzieningen wordt verwezen naar paragraaf 3.6, toelichting op de balans.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Leasing

De hogeschool heeft alleen leaseovereenkomsten die kwalificeren als operationele leasing. Kenmerkend voor deze contracten is dat een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de hogeschool liggen. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Opbrengstverantwoording

Rijksbijdragen

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de hogeschool de condities voor ontvangst kan aantonen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

College-, cursus, les- en examengelden

De opbrengst college-, cursus, les- en examengelden worden tijdsevenredig in de staat van baten en lasten verwerkt.

Opbrengst werk voor derden

Onder opbrengst werk voor derden worden de opbrengsten verantwoord die voortvloeien uit (private) contractactiviteiten. Deze activiteiten vallen buiten de primaire bekostiging.

Overige baten

Overige baten bestaan uit baten uit verhuur, detachering, sponsoring en overige baten.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

De hogeschool heeft een pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte of contractuele basis premies betaald door de instelling. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 105% vindt er geen indexatie plaats. De in de verslagperiode te verwerken pensioenlast is gelijk aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De dekkingsgraad van Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP per 31 december 2014 is 101,1%.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Waardeveranderingen financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde

Waardeveranderingen van de financiële activa en verplichtingen die onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden rechtstreeks verwerkt in de staat van baten en lasten.

Belastingen

De belasting over het (private) resultaat wordt berekend over het (private) resultaat voor belastingen in de staat van baten en lasten, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten.

Resultaat deelnemingen (gewaardeerd op netto-vermogenswaarde)

Het resultaat is het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

► Marktrisico

Valutarisico

De hogeschool is alleen werkzaam in Nederland. Derhalve is geen sprake van een valutarisico.

Prijrisico

De hogeschool beschikt niet over effecten en loopt derhalve geen prijrisico.

Rente- en kasstroomrisico

De hogeschool heeft geen materiele rentedragende vorderingen. Voorts heeft de hogeschool ook geen rentedragende schulden. Het renterisico is zeer beperkt en heeft alleen betrekking op de liquide middelen.

▶ **Kredietrisico**

De hogeschool heeft geen significante concentraties van kredietrisico.

De hogeschool heeft een rekening courant positie met de B.V. RDM Campus. Doordat de B.V. 100% deelneming is en het negatieve eigen vermogen van de B.V. geheel is voorzien, loopt de hogeschool geen aanvullende risico's.

▶ **Liquiditeitsrisico**

De liquiditeitspositie van de hogeschool is dermate gunstig, dat er geen gebruik gemaakt wordt van kredietfaciliteiten.

3.6 Toelichting op de balans 2014

1. Materiële vaste activa

De kostprijs van de gebouwen en terreinen welke in het kader van de OKF-operatie aan de hogeschool zijn overgedragen, zijn opgenomen tegen de door het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen berekende bruto deelnamesommen.

De investeringen vanaf 1 januari 1994 zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs.

De samenstelling van de post materiële vaste activa is als volgt.

	Verkrijgings- prijs 1-1-2014	Afschrijving Cumulatief 1-1-2014	Boekwaarde 1-1-2014	Verkrijgings- prijs 31-12-2014	Afschrijving cumulatief 31-12-2014	Boekwaarde 31-12-2014
Gebouwen en terreinen	210.267	126.398	83.869	231.491	135.104	96.387
Inventaris en apparatuur	72.051	49.925	22.126	78.852	56.363	22.489
In uitvoering en vooruitbetalingen	7.927	-	7.927	295	-	295
	<u>290.245</u>	<u>176.323</u>	<u>113.922</u>	<u>310.638</u>	<u>191.467</u>	<u>119.171</u>

	Boekwaarde 1-1-2014	Investering	Desinvestering/ gereedmelding	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2014
Gebouwen en terreinen	83.869	21.224	-	8.706	96.387
Inventaris en apparatuur	22.126	6.801	-	6.439	22.489
In uitvoering en vooruitbetalingen	7.927	13.592	21.224	-	295
	<u>113.922</u>	<u>41.617</u>	<u>21.224</u>	<u>15.144</u>	<u>119.171</u>

De afschrijving op terreinen betreft de afschrijving op het gebruiksrecht van de grond (erfpacht) Kralingse Zoom, Museumpark en Wijnhaven.

De erfpacht is afgekocht tot en met respectievelijk 2083, 2089 en 2047 en wordt lineair over de duur van het gebruiksrecht afgeschreven, met uitzondering voor de erfpacht gelegen onder gebouw HES I, waarbij de afschrijving gelijk liep met de afschrijving van het gebouw. In 2004 was het geheel afgeschreven.

De WOZ-waarde van de gebouwen en terreinen bedraagt 134,1 miljoen euro en is geheel gewaardeerd met peildatum 1 januari 2014.

De verzekerde waarde van de gebouwen per 1 januari 2014 bedraagt 333,9 miljoen euro.

2. Voorraden

	<u>31-12-2014</u>	<u>31-12-2013</u>
Gebruiksgoederen	0-	106
	<u>0-</u>	<u>106</u>

De voorraad is ultimo 2014 gewaardeerd op nihil. Kosten voor aanschaf van reproductie materiaal, voorraad leer- en hulpmiddelen worden direct in de kosten geboekt.

3. Vorderingen

	<u>31-12-2014</u>	<u>31-12-2013</u>
Debiteuren	1.789	2.690
Studenten/deelnemers/cursisten	28.795	25.664
Overige vorderingen	413	655
Overlopende activa	3.946	4.275
Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid	-1.283	-957
	<u>33.660</u>	<u>32.327</u>
<i>Overige vorderingen</i>		
Personeel	123	140
Overige	292	515
	<u>413</u>	<u>655</u>
<i>Overlopende activa</i>		
Vooruitbetaalde kosten	1.152	2.576
Overige overlopende activa	2.794	1.699
	<u>3.946</u>	<u>4.275</u>
<i>Voorziening wegens oninbaarheid</i>		
Stand per 1-1	-957	-1.071
Onttrekking	268	233
Dotatie	-594	-119
	<u>-1.283</u>	<u>-957</u>

De vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

4. Liquide middelen

	<u>31-12-2014</u>	<u>31-12-2013</u>
Kasmiddelen	14	23
Tegoeden op bankrekeningen	24.957	25.323
	<u>24.971</u>	<u>25.346</u>

De tegoeden op bankrekeningen staan op een rekening-courant, waarover een afgesproken rentevergoeding wordt ontvangen die geheel vrij ter beschikking staat.

5. Eigen Vermogen

Het eigen vermogen is verdeeld in de volgende componenten:

	Stand per 1-1-2014	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2014
Algemene reserve	50.284	5.474	-	55.758
Bestemmingsreserve (publiek)	17.256	7.377	-	24.633
Bestemmingsreserve (privaat)	223	-760	-	-537
Bestemmingsfonds (publiek)	92	-	-2	90
	67.855	12.091	-2	79.945
<i>Bestemmingsreserve (publiek)</i>				
Innovatie	10.001	-1.647	-	8.354
Sanering	1.194	1.303	-	2.497
Ziektevervanging	6.061	166	-	6.227
Kennisinnovatie middelen	-	5.554	-	5.554
Promotievoucher middelen	-	626	-	626
Centre of Expertise middelen	-	1.375	-	1.375
	17.256	7.377	-	24.633

Hieronder volgt een korte beschrijving van de bestemmingsreserves:

- ▶ **Innovatie**
Deze reserve is gevormd uit het saldo van begrote innovatie-uitgaven en de bijbehorende lagere uitgaven met betrekking tot onderwijsontwikkeling en de ontwikkeling van extra hogeschooltaken.
- ▶ **Sanering**
Deze reserve is gevormd uit het saldo van begrote saneringsuitgaven (afkoopsommen en mobiliteitsvergoedingen) en de bijbehorende lagere uitgaven met betrekking tot saneringsmaatregelen.
- ▶ **Ziekenvervanging**
Deze reserve is bestemd om de salaris- en uitkeringslasten te financieren van personeelsleden die langer dan 12 maanden ziek zijn en meer dan 50% arbeidsongeschikt zijn.
- ▶ **Kennisinnovatiemiddelen, promotievouchermiddelen en Centre of Expertise middelen**
In het verleden heeft de hogeschool in de rijksbijdrage middelen voor kennisinnovatie, promotievouchers en Centre of Expertise ontvangen. Deze zijn opgegaan in de lumpsum rijksbijdrage. De niet bestede middelen vormen de bestemmingsreserve. Hogeschool Rotterdam heeft het beleid om deze niet bestede middelen alsnog aan deze activiteiten te besteden en reserveert in haar budget conform eerdere jaren hiervoor middelen.

<i>Bestemmingsreserve (privaat)</i>				
Privaat	321	-616	-	-295
B.V. RDM Campus	-98	-145	-	-243
	223	-760	-	-537

Financieel Verslag 2014 Hogeschool Rotterdam

► Privaat

De bestemmingsreserve 'Privaat' bestaat uit de cumulatieve resultaten van zuivere contract-onderwijsactiviteiten. Hogeschool Rotterdam is van mening dat deze activiteiten een meerwaarde hebben en in lijn liggen met de kerntaken waarvoor de hogeschool rijksbijdrage ontvangt. In 2013 en 2014 zijn deze activiteiten, mede op basis van de uitgangspunten van het FOCUS-programma, gereorganiseerd en deels verkocht aan derden. De verwachting is dat het resultaat op de resterende contractactiviteiten op termijn weer positief zal zijn. De activiteiten van de B.V. RDM Campus zijn gedurende 2014 om niet overgedragen aan het Havenbedrijf Rotterdam. De B.V. heeft per einde 2014 een negatief eigen vermogen en zal in 2015 worden geliquideerd.

<i>Bestemmingsfonds (publiek)</i>	Stand per 1-1-2014	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2014
Schoolfonds	92	-	-2	90

Het schoolfonds is niet gevormd vanuit de rijksbijdragen en staat in principe vrij ter beschikking van de hogeschool.

6. Voorzieningen

Het verloop van deze post in het boekjaar is:

	Stand per 1-1-2014	Dotaties	Onttrekkingen / vrijval	Stand per 31-12-2014
<u>Personeelsvoorzieningen</u>				
Wachtgelden	6.646	1.151	2.491	5.306
WAO Eigen Risicodragerschap	906	366	217	1.055
Reorganisatie private activiteiten	1.828	1.115-	-	713
Gratificatie ambtsjubileum	1.542	79	139	1.483
	<u>10.922</u>	<u>481</u>	<u>2.847</u>	<u>8.556</u>
<u>Overige voorzieningen</u>				
Profileringfonds	372	63	268	167
Asbestverwijdering	1.324	1.987	1.128	2.184
Deelnemingen	99	145	217	26
	<u>1.795</u>	<u>2.195</u>	<u>1.613</u>	<u>2.377</u>
	<u>12.717</u>	<u>2.676</u>	<u>4.460</u>	<u>10.933</u>

Onderverdeling saldo	< 1 jaar	> 1 jaar	Stand per 31-12-2014
<u>Personeelsvoorzieningen</u>			
Wachtgelden	2.326	2.980	5.306
WAO Eigen Risicodragerschap	225	830	1.055
Reorganisatie private activiteiten	713	-	713
Gratificatie ambtsjubileum	189	1.294	1.483
	<u>3.453</u>	<u>5.104</u>	<u>8.556</u>
<u>Overige voorzieningen</u>			
Profileringfonds	164	3	167
Asbestverwijdering	421	1.763	2.184
Deelnemingen	26	-	26
	<u>611</u>	<u>1.766</u>	<u>2.377</u>
	<u>4.064</u>	<u>6.870</u>	<u>10.933</u>

De toegepaste disconteringsvoet bedraagt 3% bij de personele voorzieningen. De overige voorzieningen zijn niet contact gemaakt.

Hieronder volgt een beschrijving van de voorzieningen.

Wachtgelden

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de lasten ten gevolge van verplichtingen inzake personeel dat een beroep kan doen op wachtgeld, zowel wettelijk als bovenwettelijk. Het wettelijk wachtgeld bedraagt maximaal 38 maanden.

WAO/WIA-eigenrisicodragerschap WGA

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de lasten ten gevolge van WAO/WIA-verplichtingen. De hogeschool is per 2005 eigenrisicodrager voor de WAO geworden. De consequentie hiervan is dat de hogeschool de uitkeringslasten van iedere WAO'er die onder het eigen risicodragerschap valt, moet doorbetalen. De doorbetaling geldt voor een periode van maximaal tien jaar of tot de eerdere pensioendatum.

Reorganisatie private activiteiten

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de personele lasten gemoeid met de reorganisatie van de private activiteiten. Ultimo 2013 is het ondersteunend personeel betrokken bij de private activiteiten bij Hogeschool Rotterdam geïnformeerd over het besluit van het College van Bestuur de private activiteiten af te bouwen.

Gratificaties ambtsjubilea

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de lasten van gratificaties. De CAO bepaalt dat een personeelslid bij het bereiken van een 25-jarig en 40-jarig ambtsjubileum een gratificatie ontvangt.

Profileringfonds

Deze voorziening is gevormd ter financiële ondersteuning van studenten die niet voldoen aan de normen voor tempo- prestatiebeurs, dan wel studenten die buiten hun schuld vertraagd afstuderen (één en ander conform hetgeen bepaald is in de wet WHW, art. 7.51.) binnen Hogeschool Rotterdam.

Asbestverwijdering

Deze voorziening is gevormd ter dekking van het verwijderen van asbest bij op termijn uit te voeren renovatie-en verbouwwerkzaamheden van gebouwen. In 2014 heeft een actualisatie van de raming van de kosten voor het verwijderen van de asbest plaatsgevonden, hetgeen heeft geleid tot een dotatie van 1 miljoen euro.

Deelneming

Deze voorziening is gevormd ter dekking van het negatieve eigen vermogen van de deelneming B.V. RDM Campus

7. Kortlopende schulden

Kortlopende schulden

De specificatie is als volgt.

	<u>31-12-2014</u>	<u>31-12-2013</u>
Crediteuren	6.044	6.298
Belastingen en premies sociale verzekeringen	8.852	7.593
Schulden ter zake van pensioenen	2.461	2.639
Overlopende passiva	<u>69.567</u>	<u>74.599</u>
	<u>86.924</u>	<u>91.129</u>
<i>Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>		
Loonheffing	6.752	5.716
Omzetbelasting	80	-
Premies sociale verzekeringen	<u>2.020</u>	<u>1.877</u>
	<u>8.852</u>	<u>7.593</u>
Vooruitontvangen college- en les gelden	44.823	41.549
Vooruitontvangen subsidies OCW	1.243	9.535
Vooruitontvangen baten privaat	1.715	1.627
Vooruitontvangen baten en subsidies	3.377	4.458
Vakantiegeld en -dagen	7.084	6.870
Accountants- en administratiekosten	140	113
Huisvestingslasten	6.067	6.636
Overige	<u>5.118</u>	<u>3.811</u>
	<u>69.567</u>	<u>83.116</u>

De kortlopende schulden hebben een looptijd van minder dan 1 jaar, met uitzondering van een bedrag van 4,3 miljoen euro vooruitontvangen huurbonus voor het pand op de Rochussenstraat. Tot en met 2026 valt hiervan jaarlijks 0,4 miljoen euro vrij als minderlast op de huurlasten.

3.7 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De stichting heeft vijf erfpachtovereenkomsten. Voor het Museumpark is dit recht, met als einddatum april 2089, gekocht voor een bedrag van 2,6 miljoen euro. Voor de Wijnhaven 61 is dit recht, met als einddatum augustus 2047, gekocht voor een bedrag van 1,7 miljoen euro. Voor de Kralingse Zoom, drie erfpachtovereenkomsten, is dit recht, met als einddatum september 2083, gekocht voor een bedrag van 1,2 miljoen euro respectievelijk 0,1 miljoen euro en 1,4 miljoen euro.

Hogeschool Rotterdam heeft voor een bedrag van 2,0 miljoen euro aan bankgaranties afgegeven. Deze garanties bestaan uit 1,1 miljoen euro gerelateerd aan huurovereenkomsten, 0,6 miljoen euro ten behoeve van Stichting waarborgfonds HBO en 0,3 miljoen aan overige garanties.

RDM-verplichtingen

De huurovereenkomst met het Havenbedrijf Rotterdam is verlengd tot 2024. De jaarlijkse huur van 0,3 miljoen euro voor de bedrijfshal die voor het onderwijs gebruikt wordt, wordt voor de helft aan het Albeda College doorbelast.

Voor huurcontracten en leaseauto's zijn de volgende meerjarige verplichtingen aangegaan. De jaarbedragen zijn als volgt:

- ▶ huurcontracten korter dan een jaar 6,3 miljoen euro, 1 tot 5 jaar 17,6 miljoen euro en meer dan 5 jaar 26,3 miljoen euro;
- ▶ voor leaseauto's bedragen de verplichtingen korter dan een jaar 33 duizend euro en 1 tot 4 jaar 30 duizend euro.

Voor onderhoudscontracten, licenties en schoonmaak zijn raamcontracten afgesloten. De toekomstige verplichtingen op basis van de begroting zijn als volgt:

- ▶ voor onderhoudscontracten gebouwen kan het jaarbedrag op afroep 1,6 miljoen euro bedragen;
- ▶ voor licentielasten kan de verplichting 4,1 miljoen euro bedragen;
- ▶ voor schoonmaaklasten kan het jaarbedrag op afroep 3,1 miljoen euro bedragen.

Belastinglatentie

Over de verslagjaren 2012, 2013 en 2014 zijn fiscale verliezen geleden met private activiteiten. In verband met de negatieve resultaten over de afgelopen jaren is in 2013 besloten de private activiteiten af te bouwen. Ultimo 2014 resteert een fiscaal compensabel verlies van 2,6 miljoen euro tot 2022 en 0,8 miljoen euro tot 2023. Dit verlies is door middel van carry-forward te verrekenen met eventuele fiscale winsten in de jaren 2015 tot en met 2021 - 2023. Aangezien het op dit moment nog zeer onzeker is of met de resterende private activiteiten in de komende jaren winsten zullen worden behaald, en zo ja op welke moment en van welke omvang, is de actieve belastinglatentie gewaardeerd op nihil.

Hogeschool Rotterdam heeft zich door het afgeven van een Comfort letter garant gesteld voor de eventuele tekorten voor de B.V. RDM Campus.

3.8 Toelichting op de staat van baten en lasten

BATEN

8. Rijksbijdragen

De baten uit rijksbijdragen zijn gebaseerd op het rijksbijdragenbestand d.d. 18 december 2014 van het ministerie van OCW.

Rijksbijdragen

	Realisatie	Begroot	Realisatie
	2014	2014	2013
Rijksbijdragen OCW	193.977	192.800	177.237
Overige subsidies OCW	10.377	3.916	12.828
	<u>204.354</u>	<u>196.716</u>	<u>190.066</u>
<i>Rijksbijdragen OCW</i>			
Normatieve Rijksbijdragen	193.977	192.800	174.759
Aanvullende rijksbijdrage huisvesting	-	-	2.478
	<u>193.977</u>	<u>192.800</u>	<u>177.237</u>

De normatieve rijksbijdrage is ten opzichte van de realisatie 2013 gestegen met 19,2 miljoen euro door meer bekostigde studenten en graden, een hoger bedrag voor de Prestatiebekostiging, een hogere prijs, volumecompensatie en baten vanuit het Regeerakkoord.

Tevens is in 2014 sprake van een nagekomen bate, aangezien de middelen voor kennisinnovatie, promotie vouchers, Centre of Expertise, in 2013 opgenomen onder de overige subsidies OCW, en de aanvullende rijksbijdrage huisvesting zijn opgenomen onder de normatieve rijksbijdrage. Deze wijziging is zowel in de realisatie als in de begroting doorgevoerd. De vrijval van 6,4 miljoen euro voor de middelen kennisinnovatie, promotie vouchers en Centre of Expertise van de balans zijn opgenomen onder de overige subsidies OCW.

9. Overige overheidsbijdragen en –subsidies

Overige overheidsbijdragen en -subsidies

	Realisatie	Begroot	Realisatie
	2014	2014	2013
Overige overheidsbijdragen	2.327	2.734	2.803
	<u>2.327</u>	<u>2.734</u>	<u>2.803</u>

Onder de overige overheidsbijdragen zijn de gelden opgenomen die zijn verkregen van het ministerie van VWS voor werkgevers van de studenten van de masteropleidingen van het Instituut voor Gezondheidszorg. Ten opzichte van 2013 zijn de aantallen studenten die hiervan gebruik maken afgenomen. Hierdoor zijn de

Financieel Verslag 2014 Hogeschool Rotterdam

overige overheidsbijdragen in 2014 afgenomen met 0,5 miljoen euro en ten opzichte van de begroting met 0,4 miljoen euro. De lasten, opgenomen onder de overige lasten, zijn hierdoor ook lager.

10. College-, cursus, les- en examengelden

	Realisatie	Begroot	Realisatie
	2014	2014	2013
Collegegelden sector HBO	58.888	56.873	54.795
Examengelden	-	-	-
	<u>58.888</u>	<u>56.873</u>	<u>54.795</u>

De collegegelden namen met 4,1 miljoen euro toe vanwege 3,9% hogere (wettelijke) tarieven en de groei van de studentaantallen met circa 1.500. In 2014 is een reservering gemaakt voor oninbare collegegelden van 0,4 miljoen euro.

11. Baten werk in opdracht van derden

	Realisatie	Begroot	Realisatie
	2014	2014	2013
Contractonderwijs	5.811	7.019	7.910
Overige baten werk in opdracht van derden	5.706	3.906	4.520
	<u>11.517</u>	<u>10.925</u>	<u>12.431</u>

De baten werk in opdracht van derden namen ten opzichte van 2013 met 0,9 miljoen euro af tot 11,5 miljoen euro. De voornaamste reden van deze daling is het afstoten van enkele private activiteiten. Daarentegen zijn er in 2014 meer subsidieprojecten bij diverse organisatieonderdelen gerealiseerd dan in 2013. Dit vertaalt zich ook in de toename van baten in opdracht van derden van 0,6 miljoen euro ten opzichte van de begroting.

12. Overige baten

Overige baten

	Realisatie	Begroot	Realisatie
	2014	2014	2013
Verhuur	1.217	924	839
Detachering personeel	504	443	635
Sponsoring	69	32	45
Overige	5.751	5.056	7.181
	<u>7.540</u>	<u>6.455</u>	<u>8.700</u>

De overige baten zijn afgenomen met 1,2 miljoen euro. Dit is met name te verklaren door het opheffen van het Waarborgfonds HBO van 1,7 miljoen euro. In 2013 is een bedrag gerealiseerd van 3,1 miljoen euro en in 2014 een bedrag van 1,4 miljoen euro. Er is in 2014 1,1 miljoen euro meer gerealiseerd dan begroot. Dit is grotendeels te verklaren door een hogere baat vanuit de opbrengst kantines en doorbelasting van huur- en huisvestingslasten.

13. Personeelslasten

	Realisatie	Begroot	Realisatie
	2014	2014	2013
Lonen en salarissen	170.065	170.531	161.981
Overige personele lasten	31.742	32.588	35.441
Af: uitkeringen	-1.167	-1.100	-1.245
	<u>200.640</u>	<u>202.019</u>	<u>196.177</u>
<i>Lonen en salarissen</i>			
Brutolonen en salarissen	133.855	135.900	127.101
Sociale lasten	15.863	15.171	14.856
Pensioenpremies	20.347	19.460	20.024
	170.065	170.531	161.982
<i>Overige personele lasten</i>			
Dotaties personele voorzieningen	481	2.329	5.653
Personeel niet in loondienst	23.422	20.807	21.359
Overig	7.840	9.452	8.429
	31.742	32.588	35.441
Gemiddeld aantal fte	2.463	2.306	2.373
Gemiddeld aantal personeelsleden	3.485	3.300	3.400

Ten opzichte van 2013 zijn de personeelslasten gestegen met 4,5 miljoen euro naar 200,6 miljoen euro. De lonen en salarissen zijn met 8,1 miljoen euro toegenomen door hogere formatie. De overige personele lasten dalen als gevolg van de vrijval personeel voorzieningen als gevolg van het herplaatsingsbeleid en preventie ziekteverzuim. Daarnaast is een toename in personeel niet in loondienst gerealiseerd. De overige personele lasten dalen onder andere door de verkoop van de private activiteiten.

De gemiddelde formatie bedroeg 2.463 fte, tegen 2.373 fte in 2013. Deze formatie is inclusief studentassistenten en peercoaches. Het gemiddeld aantal medewerkers bedroeg 3.485, tegen 3.400 in 2013. Er is geen personeel werkzaam in het buitenland.

Hogeschool Rotterdam kent een Pensioen- en Flexibele Uittredingsregeling voor huidige en voormalige werknemers. De pensioenen zijn ondergebracht bij Stichting Pensioenfonds ABP en de Flexibele Uittreding bij Stichting Flexibel Uittreden Onderwijs. Beide regelingen zijn te karakteriseren als zogeheten toegezegd-pensioenregelingen, waarbij de pensioenuitkering gebaseerd is op de duur van het dienstverband en het gemiddelde salaris van de werknemer gedurende dit dienstverband. De gehanteerde pensioenregeling van de stichting is een pensioenregeling die is ondergebracht bij het ABP.

De belangrijkste kenmerken van deze pensioenregeling zijn:

- ▶ Er is sprake van een ouderdoms- en nabestaandenpensioen.
- ▶ Er is sprake van een middelloonregeling.
- ▶ De pensioenleeftijd wordt in de jaren tot en met 2023 stapsgewijs verhoogd naar 67 jaar.

- ▶ De regeling kent zowel een levenslang als een tijdelijk partner- en wezenpensioen, waarbij het partner- en wezenpensioen is verzekerd op risicobasis.

De belangrijkste kenmerken van de uitvoeringsovereenkomst zijn:

- ▶ Deelneming in het bedrijfstakpensioenfonds is verplicht gesteld voor de werknemers en bestuurders van de stichting.
- ▶ De stichting is uitsluitend verplicht tot betaling van de vastgestelde premies. Er is in geen geval een verplichting tot bijstorting.

De dekkingsgraad van het ABP is per 31 december 2014 gelijk aan 101,1% (2013: 105,4%).

Kosten voortvloeiend uit non-activiteitsregelingen worden conform RJO verwerkt als periodelasten.

Hogeschool Rotterdam heeft 2.596 euro last voortkomend uit de crisishoofing.

Overige personele lasten

De dotaties aan personele voorzieningen zijn 5,2 miljoen euro lager dan in 2013, hetgeen te verklaren is door een dotatie aan de voorziening reorganisatie private activiteiten van 1,8 miljoen euro in 2013 en vrijval (verwerkt als negatieve dotatie) van 1,1 miljoen euro. Daarnaast is sprake van 2,3 miljoen euro lagere dotatie aan de voorziening wachtgelden, 0,4 miljoen euro hogere dotatie aan de voorziening WAO/WIA-eigenrisicodragerschap WGA en 0,3 miljoen lagere dotatie aan de voorziening jubileumgratificaties.

De lasten van personeel niet in loondienst zijn ten opzichte van 2013 met 2,1 miljoen euro toegenomen. Verantwoordelijk voor deze stijging zijn de instituten (2,6 miljoen euro), terwijl de diensten 0,5 miljoen euro minder hebben besteed.

De overige personeelslasten zijn afgenomen met 0,6 miljoen euro. Hier zijn de hogere scholingslasten (0,6 miljoen euro) en toelagen woon-werkverkeer (0,2 miljoen euro) respectievelijk lagere lasten i.v.m. vertrekregelingen (1,0 miljoen euro) en overige (0,1 miljoen euro) voor verantwoordelijk.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de voor HBO-sector van toepassing zijnde regelgeving:

Het bezoldigingsmaximum in 2014 voor de hogeschool is 199.905 euro. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Uitzondering hierop is het WNT-maximum voor de leden van Raad van Toezicht; dit bedraagt voor de voorzitter 7,5% en voor de overige leden 5% van het bezoldigingsmaximum.

Het overzicht van de beloningen van de topfunctionarissen is opgenomen op de volgende pagina.

Naam orgaan of instelling waar functie wordt bekleed	Functie(s)	Aard van de functie	Naam	Beloning 1	Belastbare vaste en variabele onkosten- vergoeding 2	Werkgeversdeel van voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn 3	Datum aanvang dienstverband in het boekjaar in het boekjaar (indien van toepassing)	Datum einde dienstverband in het boekjaar in het boekjaar (indien van toepassing)	Omvang dienst- verband (in FTE)	Interim	Totaal bezoldiging 1+2+3	Bezoldiging 2013	Norm	Uitkeringen als gevolg van einde dienst- verband	Maximum uitkeringen als gevolg van einde dienst- verband	Motivatie Over- schrijding Norm (indien van toepassing)
HR	CVB	vzt	Bormans	174.552	-	24.884	1-1-2014		1	Nee	199.386	194.485	199.905			
HR	CVB	lid	Roelof	155.267	-	26.241	1-1-2014		1	Nee	181.508	180.716	199.905			
HR	CVB	lid	van Drielen	45.948	-	6.410	1-1-2014	31-3-2014	1	Nee	52.358	190.575	49.292	14.888	75.000	1)
HR	CVB	lid	Sanderman	45.853	-	7.710	15-9-2014		1	Nee	53.563	-	59.150			
HR	RvT	Tz	Oomen	7.600			1-1-2014			Nee	7.600	7.600	9.995			2)
HR	RvT	Tz	Sorgdrager	7.600			1-1-2014			Nee	7.600	9.250	9.995			2)
HR	RvT	Tz	Verlaan	7.600			1-1-2014			Nee	7.600	7.600	9.995			2)
HR	RvT	Tz	Van der Waaij	7.600			1-1-2014			Nee	7.600	9.250	9.995			2)
HR	RvT	Tz, vzt	Van der Vegt	10.900			1-1-2014	31-12-2014		Nee	10.900	1.900	14.993			2), 3)

1) Als gevolg van uitdiensttreding is het vakantiegeld dat oorspronkelijk in 2013 in 2014 uitbetaald.

2) Bedragen exclusief BTW

3) Aangetreden op 1-10-2013

14. Afschrijvingslasten activa

	Realisatie 2014	Begroot 2014	Realisatie 2013
Afschrijvingen gebouwen, verbouwingen en gebruiksrecht terreinen	8.706	8.925	8.866
Afschrijvingen inventarissen en apparatuur	6.439	6.394	6.366
	<u>15.145</u>	<u>15.319</u>	<u>15.232</u>

De afschrijvingslasten zijn in 2014 nagenoeg gelijk aan 2013. Ten opzichte van de begroting zijn de afschrijvingslasten in 2014 0,2 miljoen euro lager.

15. Huisvestingslasten

	Realisatie 2014	Begroot 2014	Realisatie 2013
Huur	7.273	6.336	5.258
Verzekeringen	133	151	145
Onderhoud	2.337	1.960	2.677
Schoonmaakkosten	3.270	2.907	2.934
Energie en water	2.787	3.375	3.289
Heffingen	1.135	944	889
Dotatie voorziening asbestverwijdering	1.980	-	-
Brandveiligheid	1.247	-	2.353
Overige	978	658	691
	<u>21.139</u>	<u>16.331</u>	<u>18.236</u>

De stijging van de huisvestingslasten met 2,9 miljoen euro is met name te verklaren door de dotatie voorziening asbestverwijdering van 2,0 miljoen euro en huur en schoonmaak die als gevolg van de huur van nieuwe locaties met respectievelijk 2,0 miljoen euro en 0,3 miljoen euro zijn toegenomen. De lasten van brandveiligheid zijn ten opzichte van 2013 afgenomen met 1,1 miljoen euro. De energielasten namen af met 0,5 miljoen euro als gevolg van een zachte winter en milde zomer.

De afwijking ten opzichte van de begroting van 4,8 miljoen euro is te verklaren door hogere lasten die voortkomen uit het aanhuren van extra locaties, de dotatie voorziening asbestverwijdering, de lasten voor brandveiligheid, en lagere energielasten.

16. Overige lasten

	Realisatie 2014	Begroot 2014	Realisatie 2013
Administratie- en beheerslasten	21.360	20.364	20.196
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	10.014	9.127	9.059
Dotatie overige voorzieningen	63	215	190
Overige	4.304	4.808	5.129
	35.741	34.514	34.574

<i>Administratie- en beheerslasten</i>	Realisatie 2014	Begroot 2014	Realisatie 2013
Advertentie en werving studenten	1.902	2.073	2.139
Telefoon	1.323	1.372	1.100
Porti	385	385	398
Drukwerk en kopieer	2.068	1.893	1.996
Kantoorbehoeften	520	479	467
Automatisering	331	460	293
Advies	4.584	3.653	4.398
Representatie	1.092	1.131	839
Kantine	2.091	1.491	2.129
Bank- en incassokosten	163	191	198
Reis en verblijf	2.124	2.357	1.947
Studentenvoorzieningen	2.399	2.683	2.293
Overige beheerslasten	2.378	2.196	1.999
	21.360	20.364	20.197

De administratie- en beheerslasten zijn met 1,2 miljoen euro toegenomen ten opzichte van 2013. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere kosten voor telefonie van 0,2 miljoen euro, advies van 0,2 miljoen euro, representatie voor 0,3 miljoen euro, reis en verblijf voor 0,2 miljoen euro en overige beheerslasten voor 0,4 miljoen euro. Daarentegen nemen de kosten voor advertentie en werving studenten af met 0,2 miljoen euro.

Ten opzichte van de begroting vallen de lasten met 1,0 miljoen euro hoger uit. Grotendeels is dit te verklaren door de advieskosten en kantinekosten. De kosten voor advertentie en werving studenten, drukwerk en repro, reis en verblijfkosten en studentvoorzieningen zijn lager uitgevallen dan begroot.

Inventaris, apparatuur en leermiddelen

Leermiddelen	2.940	2.870	2.700
Aanschaf apparatuur en inventarissen	678	697	482
Reparatie en onderhoud inventarissen en licenties	6.270	5.457	5.807
Verzekering inventarissen	124	103	70
	10.014	9.127	9.058

De inventaris, apparatuur en leermiddelen zijn ten opzichte van 2013 met 1,0 miljoen euro toegenomen. De post reparatie en onderhoud inventarissen en licenties stijgt met 0,5 miljoen euro en de post leermiddelen met 0,2 miljoen euro evenals de aanschaf apparatuur en inventaris. De overschrijding ten opzichte van de

Financieel Verslag 2014 Hogeschool Rotterdam

begroting bedraagt 0,9 miljoen euro en is in het bijzonder te verklaren door reparatie en onderhoud inventarissen.

<i>Overige overige lasten</i>	Realisatie 2014	Begroot 2014	Realisatie 2013
Vergoeding uitbestede opleidingen	464	421	402
Stagelasten	789	880	898
Overig	3.051	3.507	3.829
	4.304	4.808	5.129

De overige lasten nemen af met 0,8 miljoen euro tot 4,3 miljoen euro in 2014 en ten opzichte van de begroting met 0,5 miljoen euro. Dit is voornamelijk te verklaren doordat er minder lasten zijn doorbelast vanuit de verkregen subsidie van VWS als gevolg van een lagere studentdeelname. Deze subsidie wordt ontvangen voor werkgevers van de studenten die een masteropleiding volgen bij het Instituut voor Gezondheidszorg.

17. Financiële baten en lasten

	Realisatie 2014	Begroot 2014	Realisatie 2013
Rentebaten	275	250	562
Rentelasten (-/-)	0	-	-1.176
	275	250	-614

Afname van de rentelasten is te verklaren door het aflossen van de langlopende lening in 2013.

18. Resultaat deelneming

	Realisatie 2014	Begroot 2014	Realisatie 2013
Resultaat deelneming	-145	-	-96

Het resultaat van de deelneming B.V. RDM Campus is na vaststelling van de jaarrekening 2013 van Hogeschool Rotterdam nog gewijzigd. Deze wijziging bedroeg 60 duizend euro negatief. Het resultaat van de deelneming 2014 is 85 duizend euro negatief.

3.9 Toelichting algemeen

Bezoldiging van Raad van Toezicht

De bezoldiging voor de Raad van Toezicht bedraagt per jaar 10.900 euro voor de voorzitter en 7.600 euro voor de leden. Deze vergoedingsbedragen zijn exclusief btw.

Voor meer informatie zie 'Personeelskosten'

3.10 Toelichting accountantskosten

Accountantslasten (bedragen inclusief btw)	Realisatie	Realisatie	Realisatie
	2014	2014	2013
	PWC	EY	EY
Onderzoek van de jaarrekening	120	-	118
Andere controleopdrachten	-	-	35
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	30	-
Andere niet-controlediensten	13	50	13
	133	80	166

Rotterdam, 2 juni 2015

Stichting Hogeschool Rotterdam

Het college van bestuur
 Drs. M.J.G. Bormans
 J.G. Roelof
 Dr. A.A. Sanderma

4 Overige gegevens

4.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina's

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het college van bestuur en de raad van toezicht van stichting Hogeschool Rotterdam

Verklaring over de jaarrekening 2014

Ons oordeel

Naar ons oordeel:

- geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van stichting Hogeschool Rotterdam op 31 december 2014 en van het resultaat over 2014 in overeenstemming met de Regeling Jaarverslaggeving onderwijs;
- voldoen de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2014, in alle van materieel belang zijnde aspecten, aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2014.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de jaarrekening 2014 van stichting Hogeschool Rotterdam te Rotterdam gecontroleerd. De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2014;
- de staat van baten en lasten over 2014; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel dat is gehanteerd voor het opmaken van de jaarrekening is de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2014 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van stichting Hogeschool Rotterdam zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Ref.: e0357067

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onze controle-aanpak

Samenvatting

Wij ontwerpen onze controle-aanpak door het bepalen van materialiteit en het identificeren en inschatten van het risico van materiële afwijkingen in de jaarrekening. Wij besteden bijzondere aandacht aan die gebieden waar het management subjectieve schattingen heeft gemaakt, bijvoorbeeld bij significante schattingen waarbij veronderstellingen over toekomstige gebeurtenissen worden gemaakt die inherent onzeker zijn. Bij al onze controles besteden wij aandacht aan het risico van het doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door het management waaronder het evalueren van risico's op materiële afwijkingen als gevolg van fraude op basis van een analyse van mogelijke belangen van management.

Het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2014 definieert financiële rechtmatigheid en verduidelijkt welke werkzaamheden de instellingsaccountant op de jaarrekening en het jaarverslag moet uitvoeren in aansluiting op de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

Aangezien dit ons eerste jaar is als accountant van stichting Hogeschool Rotterdam hebben wij een bespreking gehad met de voorgaande accountant en kennis genomen van het dossier met betrekking tot hun controle van de jaarrekening 2013.

Materialiteit

- Getrouwheid: € 2.846.000, gebaseerd op 1% van de totale baten.
- Rechtmatigheid: € 7.967.000, gebaseerd op 3% van de totale publieke middelen.
- Specifieke toleranties zoals voorgeschreven door het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2014.

Reikwijdte van de controle

- Stichting Hogeschool Rotterdam staat aan het hoofd van een groep van entiteiten, waarvoor gebruik is gemaakt van de consolidatievrijstelling op basis van artikel 407 lid 1 Titel 9 Boek 2 BW.

Kernpunten

- Juiste toerekening van de rijksbijdragen aan jaren.
- Waardering voorziening wachtgelden en voorziening WAO eigen risicodragerschap.
- Naleving van de Europese aanbestedingswetgeving.

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

Wij bepalen kwantitatieve grenzen voor materialiteit. Deze grenzen, als ook de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel te evalueren.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel als volgt bepaald:

Materialiteit voor de getrouwheid	€ 2.846.000
Materialiteit voor de rechtmatigheid	€ 7.967.000
Hoe is de materialiteit bepaald	<i>Getrouwheid:</i> 1% van de totale baten <i>Rechtmatigheid:</i> 3% van de totale publieke middelen
De overwegingen voor de gekozen benchmark	<i>Getrouwheid:</i> we hebben deze, algemeen geaccepteerde, benchmark toegepast op basis van onze analyse van de gemeenschappelijke informatiebehoeften van gebruikers van de jaarrekening. Op basis daarvan zijn wij van mening dat de totale baten een belangrijk kengetal is voor de financiële prestaties van de instelling. <i>Rechtmatigheid:</i> dit percentage is toegepast conform het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2014

De materialiteit voor de financiële rechtmatigheid is gebaseerd op 3% van de totale publieke middelen, zoals voorgeschreven in paragraaf 2.1.3. van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2014. In deze paragraaf van het accountantsprotocol is tevens een aantal specifieke controle- en rapportagetoleranties opgenomen, die wij hebben toegepast. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van toezicht overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 142.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De reikwijdte van onze controle

Stichting Hogeschool Rotterdam heeft een 100% belang in B.V. RDM Campus. Stichting Hogeschool Rotterdam maakt gebruik van de consolidatievrijstelling op basis van artikel 407 lid 1 Titel 9 Boek 2 BW, vanwege de te verwaarlozen betekenis op het geheel. Stichting Hogeschool Rotterdam stelt daarmee een enkelvoudige jaarrekening op en de deelneming wordt gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde zoals toegelicht onder de grondslagen voor de financiële vaste activa op pagina 35.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. De controlewerkzaamheden ten aanzien van de deelneming van Stichting Hogeschool Rotterdam zijn door het controleteam zelf uitgevoerd.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens de controle van de jaarrekening. De kernpunten hebben wij met de raad van toezicht gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alle risico's en punten die wij tijdens onze controle hebben geïdentificeerd en hebben besproken. Wij hebben de kernpunten beschreven met daarbij een samenvatting van de op deze punten door ons uitgevoerde werkzaamheden.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Kernpunten

Onze controlewerkzaamheden op de kernpunten

Juiste toerekening van de rijksbijdragen aan jaren

De toelichtingen op de rijksbijdragen zijn opgenomen in de waarderingsgrondslagen en paragraaf 3.8 in de jaarrekening.

De afgelopen jaren heeft het ministerie van OCW aanvullende rijksbijdragen toegekend aan stichting Hogeschool Rotterdam. Uit de toekenningsbrieven bleek niet altijd even duidelijk aan welk boekjaar de betreffende baten toegerekend moesten worden. Tot en met 2013 verantwoorde stichting Hogeschool Rotterdam de baten die betrekking hadden op Kennisinnovatie, Centres of Excellence en Promotievouchers in het jaar van besteding.

In RJ660.202 (editie RJ2014) wordt duidelijkheid gegeven over de wijze waarop de rijksbijdragen verantwoord moeten worden, namelijk volledig in het jaar van toekenning als bate in de staat van baten en lasten. Over de verwerking van aanvullende rijksbijdragen heeft ook nadere berichtgeving door het ministerie van OCW plaatsgevonden.

Stichting Hogeschool Rotterdam heeft met ingang van de jaarrekening 2014 de aanvullende rijksbijdragen verwerkt in het jaar van toekenning. Dit heeft geleid tot een nagekomen bate uit rijksbijdragen van € 6,4 miljoen.

Gegeven de wijze waarop de toerekening van de baten in voorgaande jaren plaats vond, de omvang van de aanvullende rijksbijdragen en de gevolgen van de aanpassing en het belang van de toelichting hiervan in de jaarrekening 2014 vinden wij dit een kernpunt in onze audit.

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden hebben wij kennis genomen van de beschikingsbrieven inzake de rijksbijdragen, de relevante bepalingen uit de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en actuele uitingen van OCW over de toepassing van RJ660.202.

Wij zijn nagegaan dat de onderdelen van de rijksbijdrage, zijnde de kennisinnovatiemiddelen, promotievouchers en middelen inzake Centres of Excellence in overeenstemming met de verslaggevingseisen zijn verwerkt in de jaarrekening 2014.

Daarnaast zijn we nagegaan dat de impact van deze wijziging op een juiste wijze is verwerkt en is toegelicht in de jaarrekening.

Kernpunten

Onze controlewerkzaamheden op de kernpunten

Waardering voorziening wachtgelden en voorziening WAO eigen risicodragerschap

De toelichtingen op de personele voorzieningen zijn opgenomen in de waarderingsgrondslagen en paragraaf 3.6 in de jaarrekening.

De voorziening wachtgelden (WW¹/BWRHBO²) en de voorziening WAO³/WIA⁴-eigenrisicodragerschap WGA⁵ zijn opgenomen voor specifieke verplichtingen van de stichting Hogeschool Rotterdam voor voormalige werknemers die van het UVW/Loyalis een uitkering ontvangen. Deze verplichtingen vloeien voort uit de WW, de BWRHBO en het eigen risicodragerschap ten aanzien van loondoorbetaling bij arbeidsongeschiktheid (WAO respectievelijk WIA/WGA). De verplichtingen van stichting Hogeschool Rotterdam zijn gebaseerd op de van het UVW/Loyalis ontvangen declaratieoverzichten, waarop de betaalde uitkeringen en de uitkeringstermijn zijn vermeld. Deze voorzieningen zijn conform voorgaande jaren contant gemaakt tegen een disconteringsvoet van 3%. Bij de bepaling van de verwachte uitkeringskosten wordt onder andere rekening gehouden met de pensioengerechtigde leeftijd en zijn per individu de kosten opgenomen tegen de maximale uitkeringstermijn zoals opgenomen in de van toepassing zijnde regelingen.

Gegeven de omvang van de voorzieningen en de specifieke regelingen vinden wij dit een kernpunt in onze controle.

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden gericht op de voorziening wachtgelden en voorziening WAO eigen risicodragerschap hebben wij kennis genomen van de wettelijke werkloosheidsuitkering, de bovenwettelijke werkloosheidsregeling Hoger Beroepsonderwijs en de wettelijke arbeidsongeschiktheidsregelingen.

Wij zijn op basis van een deelwaarneming nagegaan dat de voorzieningen zijn gevormd voor voormalig werknemers die aanspraak hebben gemaakt op een uitkering en de aanspraken zijn gebaseerd op de van het UVW/Loyalis ontvangen declaratieoverzichten.

Voorts hebben wij getoetst dat de gehanteerde uitgangspunten redelijk en consistent toegepast zijn in de berekening van beide voorzieningen.

¹ WW: Werkloosheidswet

² BWRHBO: bovenwettelijke werkloosheidsregeling Hoger Beroepsonderwijs

³ WAO: Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering

⁴ WIA: Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen

⁵ WGA: Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten

Kernpunten

Naleving van de Europese aanbestedingswetgeving

In paragraaf 3.5 in de jaarrekening is toegelicht dat de jaarrekening (onder andere) is opgemaakt in overeenstemming met de bepalingen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Op basis hiervan is het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2014 van toepassing.

In het inkoopbeleid is de eigenstandige budgettaire bevoegdheid geregeld van de instituten en diensten, op grond waarvan stichting Hogeschool Rotterdam deze organisatieonderdelen als zelfstandige (decentrale) aanbestedende partij aanmerkt. De Europese aanbestedingswetgeving is via een procedurematrix als onderdeel van het inkoopbeleid verankerd in de interne procedures.

Stichting Hogeschool Rotterdam heeft daarnaast als onderdeel van haar interne beheersing achteraf op basis van een inkoopanalyse per instituut respectievelijk dienst, gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd op de inkopen gedurende 2014, teneinde vast te stellen dat is voldaan aan de aanbestedingswetgeving. Hierbij is onder meer gebruik gemaakt van onderliggende documentatie zoals inkoopcontracten, aanbestedingsdossiers en de aanbestedingskalender.

Als gevolg van de decentrale inkoopactiviteiten en het inkoopvolume van stichting Hogeschool Rotterdam ten opzicht van de drempelwaardes in de aanbestedingswetgeving hebben wij de naleving van de Europese aanbestedingswetgeving als een kernpunt in onze controle beschouwd.

Onze controlewerkzaamheden op de kernpunten

Wij hebben besprekingen gehouden en controlewerkzaamheden verricht om de inkoopprocedures en de aanwezige beheersingsmaatregelen van stichting Hogeschool Rotterdam in kaart te brengen. We hebben vastgesteld dat in het inkoopbeleid, op basis van de budgettaire bevoegdheden, de instituten en diensten als zelfstandige (decentrale) aanbestedende partij zijn aangemerkt.

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden hebben wij kennis genomen van de intern, per instituut respectievelijk dienst, uitgevoerde inkoopanalyse inclusief de interne controlewerkzaamheden en hierop controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij zijn hierbij onder andere nagegaan of de inkoopanalyse volledig is door middel van de aansluiting met de financiële administratie. Daarnaast hebben we op basis van een deelwaarneming getoetst of de conclusies bij de inkoopanalyses nader zijn onderbouwd. Bij niet-Europese aanbestedingen hebben wij getoetst dat hiervoor een basis is in de aanbestedingswetgeving (zoals uitgezonderde diensten). Bij Europese aanbestedingen, hebben wij dit gevalideerd met bijvoorbeeld onderliggende documentatie zoals inkoopcontracten en aanbestedingsdossiers.

Naar aanleiding van onze werkzaamheden hebben wij het college van bestuur aanbevelingen gedaan omtrent het borgen van de Europese aanbestedingswetgeving.

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, alsmede het opstellen van het jaarverslag,
- de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, en voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel, als bedoeld in artikel 2 van de Regeling Jaarverslaggeving onderwijs. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken. Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij ons rapport.

Verklaring betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde vereisten

Verklaring betreffende jaarverslag en de overige gegevens

Wij vermelden op basis van de wettelijke verplichtingen onder de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (betreffende onze verantwoordelijkheid om te rapporteren over het jaarverslag en de overige gegevens):

- dat wij geen tekortkomingen hebben geconstateerd naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3. Jaarverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2014 is opgesteld, en of de door de Regeling jaarverslaggeving onderwijs vereiste overige gegevens zijn toegevoegd.
- dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Onze benoeming

Wij zijn door de raad van toezicht op 19 november 2014 benoemd als accountant van stichting Hogeschool Rotterdam vanaf de controle van het boekjaar 2014. 2014 is hiermee het eerste jaar dat wij de externe accountant zijn voor Stichting Hogeschool Rotterdam.

Rotterdam, 3 juni 2015
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs. Th.A.J.C. Snepvangers RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2014 van stichting Hogeschool Rotterdam

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2014, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de instelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling zijn bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening vanuit alle zaken die wij met de raad van toezicht hebben besproken. Wij beschrijven deze zaken in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang is van het maatschappelijk verkeer.

4.2 Bevestiging College van Bestuur

In het kader van de uitbreiding op artikel 31 lid 1 van de Richtlijn verslaggeving Hoger Onderwijs zoals met ingang van 29 januari 2005 is ingevoerd, verklaart het College van Bestuur als volgt.

Alle bekende en van belang zijnde informatie voor het afgeven van de controleverklaring is aan de onafhankelijke accountant verstrekt. Daarnaast bevestigt het College van Bestuur niet betrokken te zijn geweest bij onregelmatigheden gericht op het beïnvloeden van de rijksbijdrage.

4.3 Resultaatbestemming

Algemene reserve	5.474
Bestemmingsreserve (publiek)	7.377
Bestemmingsreserve (privaat)	<u>-760</u>
Resultaat	<u>12.091</u>

4.4 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

5 Overige

5.1 Gegevens over de rechtspersoon

Stichting Hogeschool Rotterdam
Museumpark 40
Postbus 25035
3001 HA Rotterdam

Administratienummer-BRIN: 30299-22OJ

Contactpersoon: R.J.M. van Riel RA
telefoon 010-7944301

Model E: Verbonden partijen

Naam	Juridische vorm 2014	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2014 EUR	Resultaat jaar 2014 EUR	Art 2: 403 BW Ja/Nee	Deelname %	Consolidatie J/N
BV RDM Campus	B.V.	Rotterdam	4	-243.314	-84.400	Nee	100	N

Het resultaat 2013 van de BV RDM Campus is na de vaststelling van de jaarrekening 2013 van Hogeschool Rotterdam nog gewijzigd.

Het resultaat 2013 is met 60.123,70 euro naar beneden bijgesteld.

De omzet 2014 van BV RDM Campus bedraagt 288 duizend euro.

Stichting Hogeschool Rotterdam is bestuurder van BV RDM Campus.

Model G – Verantwoording subsidies

MG Model G Verantwoording subsidies

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Prestatie afgerond?
Lerarenbeurs deel 2014/2015	644972-1	2014	648.914	648.914 N	
Lerarenbeurs deel 2014/2015	644972-1	2014	-21.221	-21.221 N	
Lerarenbeurs deel 2014/2015	655362-1	2014	-10.610	-10.610 N	
Lerarenbeurs deel 2014/2015	663236-1	2014	-6.366	-6.366 N	
Samenw.Lero&Scholen	592763-2	18-12-2013	1.000.000	1.000.000 N	
Samenw.Lero&Scholen	MUO/2014/10303M	5-3-2014	225.000	225.000 N	
Educatieve Minor 2014	655912-1	18-12-2014	149.995	149.995 N	
Totaal			1.985.712	1.985.712	

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2A	Aflpend per ultimo verslagjaar	Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totale kosten	Te verrekenen
					EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
		Lerarenbeurs deel 2010/2011	BEK - 10 -50705 M	2010	145.267	145.267	0	138.283	6.984
		Lerarenbeurs deel 2010/2011	BEK - 10 -73336 M	2010	130.644	130.644	0	130.644	0
		Lerarenbeurs deel 2010/2011	BEK - 10 -53844 M	2010	-6.984	-6.984	0	0	-6.984
		Lerarenbeurs deel 2010/2011	BEK - 10 -83902 M	2010	-2.794	-2.794	0	-3.274	480
		Lerarenbeurs deel 2011/2012	376120-2	2011	173.902	173.902	0	170.453	3.449
		Lerarenbeurs deel 2011/2012	376120-2	2011	220.563	220.563	0	212.401	8.162
		Lerarenbeurs deel 2011/2012	2012/2/262917	2011	1.397	1.397	0	1.397	0
		Lerarenbeurs deel 2011/2012	2012/2/268332	2012	-14.666	-14.666	0	-14.666	0
		Lerarenbeurs deel 2012/2013	413319-1	2012	424.112	424.112	0	410.048	14.064
		Lerarenbeurs deel 2013/2014	550413-1	2013	346.887	346.887	191.475	328.529	18.358
		Lerarenbeurs deel 2013/2014	562398-2	2013	301.854	301.854	178.893	253.679	48.175
		Lerarenbeurs deel 2013/2014	590973-1	2013	-4.236	-4.236	0	-4.236	0
		Lerarenbeurs deel 2013/2014	565919-1	2013	-34.421	-34.421	0	-34.421	0
		Lerarenbeurs deel 2013/2014	602058-1	2014	-18.297	-18.297	-12.710	-12.710	-5.587
		Lerarenbeurs deel 2013/2014	610007-1	2014	-2.824	-2.824	-2.824	-2.824	0
		Lerarenbeurs deel 2013/2014	637419-1	2014	-7.061	-7.061	-7.061	-7.061	0
		Lerarenbeurs deel 2013/2014	638730-1	2014	-4.236	-4.236	-4.236	-4.236	0
		Lerarenbeurs deel 2013/2014	640063-1	2014	-4.236	-4.236	-4.236	-4.236	0
		Inhaalslag 2010	Ond/ODS-2012/23201 M	2012	-1.155	-1.155	-1.155	-1.155	0
		Totaal			1.643.714	1.643.714	338.146	1.586.612	87.101